

**LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖN
TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2007**

14.3.2008

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2007

Sisällys

1	TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1	Johdon katsaus	3
1.2	Vaikuttavuus	5
1.2.1	Viestintäpolitiikka	5
1.2.2	Liikennepolitiikka	9
1.2.3	Omistajapolitiikka	18
1.2.4	Hallinnonalan yhteiset tavoitteet	18
1.2.5	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	20
1.3	Toiminnallinen tehokkuus	20
1.3.1	Toiminnan taloudellisuus	20
1.3.2	Toiminnan tuottavuus	23
1.3.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	23
1.3.4	Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus	23
1.4	Tuotokset ja laadunhallinta	24
1.4.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	24
1.4.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	25
1.5	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	27
1.6	Tilinpäätösanalyysi	29
1.6.1	Rahoituksen rakenne	29
1.6.2	Talousarvion toteutuminen	32
1.6.3	Tuotto- ja kululaskelma	34
1.6.4	Tase	35
1.7	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	35
1.8	Arviointien tulokset	36
1.9	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	36
2	TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA	37
3	TUOTTO- JA KULULASKELMA	44
4	TASE	45
5	LIITETIEDOT	46
6	ALLEKIRJOITUKSET	59

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Johdon katsaus

Pääministeri Matti Vanhasen II hallitus aloitti toimintansa keväällä 2007. Hallitus on ohjelmassaan asettanut merkittäviä haasteita viestinnän ja liikenteen toimialoille. Viestinnän merkitys yhteiskunnan kehitykselle ja kasvulle on voimakkaassa kasvussa. Vuonna 2007 myös liikenneasiat nousivat esille aiempaa laajemmin, kun keskustelu ilmastonmuutoksen hillinnästä ja muutokseen sopeutumisesta löi maailmanlaajuisesti läpi ja nousi kaikkien tietoisuuteen. Nämä ajankohtaiset haasteet näkyvät myös hallitusohjelmassa, jonka tavoitteita ryhdyttiin välittömästi toteuttamaan ministeriössä.

Valtioneuvosto teki kesäkuussa 2007 periaatepäätöksen tietoyhteiskuntapolitiikan keskeisistä tavoitteista ja painopisteistä vuosille 2007–2011. Samalla valtioneuvosto asetti kansallista tietoyhteiskuntapolitiikan toteutusta johtamaan arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan, jonka puheenjohtajana toimii viestintäministeri. Neuvottelukunnan tehtävänä on kansallisen tietoyhteiskuntastrategian toimeenpanon varmistaminen sekä tietoyhteiskuntakehityksen nopeuttaminen. Neuvottelukunnan keskeisiä toiminta-alueita ovat tietoyhteiskunnan infrastruktuurin, innovaatioympäristön ja markkinoiden kehittäminen. Tietoturvallisuuden, digitaalisten sisältöjen ja palveluiden sekä osaamisen ja valmiuksien kehittäminen on niin ikään tietoyhteiskuntapolitiikan keskiössä.

Valtioneuvoston maaliskuussa 2004 vahvistaman päätöksen mukaisesti television maanpäälliset analogiset lähetykset suljettiin 31.8.2007. Perinteisten 4–5 analogisen kanavan sijasta tarjolla on nyt 12 tv-maksua edellyttävää vapaata kanavaa ja 17 maksutelevisiokanavaa. Digitaalisen katselun peittoluvut olivat vuoden 2007 lopulla erittäin korkeita: koko maan keskiarvo oli 88 %, vaikka televisio-yhtiöt ja kaapelitelevisioyhtiöt sopivat kaapelitalouksien osalta helmikuun loppuun vuonna 2008 saakka ulottuvasta jatkoajasta, jolloin peruskanavat voidaan kaapeliverkoissa konvertoida analogiseen muotoon. Kaapelitalouksissa digitaalisen peiton osuus oli 76 % ja antennitalouksissa lähes 100 %. Digisiirtymä sujui pääosin joustavasti. Ongelmia ovat kuitenkin aiheuttaneet digitaaliseen tekstitykseen liittyneet laiteongelmat ja lähetykseton katvealueisiin liittyneiden ratkaisujen viivästyminen.

Viestintäministeri teetti vuoden lopulla valmistuneen selvityksen siitä, millaisia vaikutuksia kiinteän puhelinverkon maksukehityksellä on puhelin- ja laajakaistapalvelujen saatavuuteen ja kansalaisten peruspalvelujen turvaamiseen. Selvityksessä on esitetty 12 ehtoa, jotka korvaavien palvelujen on täytettävä varmistettaessa, että kenellekään ei tule oikeudenmenetyksiä siirryttäessä tekniikasta toiseen.

Suomi osallistui aktiivisesti EU:n sähköisen viestinnän lainsäädännön uudistamistyöhön. Vuonna 2007 valmisteltiin audiovisuaalisia mediapalveluita koskeva direktiivi (jäljempänä AV-direktiivi) sekä postidirektiivi. AV-direktiivi laajentaa televisiotoiminnan sääntelyn koskemaan myös televisionomaisia internet-palveluita. Postidirektiivi puolestaan avaa kilpailun postimarkkinoilla lähes koko Euroopassa vuoteen 2012 mennessä.

Marraskuussa 2007 Euroopan komissio hyväksyi ehdotukset uusiksi sähköisen viestinnän direktiiveiksi sekä asetukseksi eurooppalaisen viestintäviraston perustamisesta. Ehdotukset merkitsevät toteutuessaan muutoksia mm. radiotaajuuksien hallintaan ja suomalaiseen sääntely-ympäristöön. Käsittelyaikataulusta riippuen uudistettu lainsäädäntö voi aikaisintaan tulla voimaan vuoden 2010 tienoilla. Hallituksen pyrkimyksenä on radiotaajuuksien käytön uudistaminen maltillisesti joustavampaan ja tehokkaampaan suuntaan. Tähän liittyen radiotaajuuksien hallintaa ja kaupallistamista selvittämään asetettiin erillinen työryhmä, joka luovutti väliraporttinsa marraskuussa.

Hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2007 aikana valmisteltiin liikennepoliittista selontekoa, jonka tarkoituksena on edistää Suomen liikennejärjestelmän pitkäjänteistä kehittämistä. Selonteossa kuvataan liikennejärjestelmän tila, haasteet ja liikennepoliittikan pitkän aikavälin linjaukset. Se sisältää liikennejärjestelmän kokonaisuuteen perustuvan kehittämis- ja investointiohjelman, jossa aikavälinä on 10–15 vuotta sekä vaalikauden väyläinvestointiohjelman. Selonteossa linjataan myös liikenneturvallisuutta ja liikenteen ilmastopolitiikkaa sekä liikenneverkon ylläpidon palvelutasoa ja kehittämistä. Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti viisi selontekoon liittyvää keskustelu- ja kuulemistilaisuutta eri puolilla Suomea.

Selontekoon liittyen ministeriö selvitytti liikenneinvestointien rahoitusmalleja ja niiden käyttökel- poisuutta. Valtiosihteeri Raimo Sailas esitti joulukuisessa selvityksessään liikenneinvestointeja koskevan päätöksenteon pitkäjänteistämistä. Pitkäjänteistämistä puoltavat muun muassa seuraavat tekijät: lyhytjänteinen päätöksenteko aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia, pitkäjänteisyys tukee yritystoiminnan ja työllisyyden kehitystä sekä maa- ja vesirakennusalan tuottavuuden nostamista samoin kuin sitä, että uusien rahoitusmallien käyttö on perustellumpaa ja taloudellisesti edullisempaa, kun investointeja koskeva päätöksenteko on pitkäjänteistä.

Eräiden suurten lähinnä tieverkon kehittämishankkeiden kustannusarviot ylittyivät kertomusvuonna. Ministeriö asetti selvitysmies Jorma Haapamäen arvioimaan, miten tie- ja ratakankkeiden kustannusarvioiden luotettavuutta voidaan parantaa. Marraskuussa julkaistussa selvityksessä esitetään toimenpiteitä, joilla kustannusarvioiden ylityksiin voidaan vaikuttaa. Toimenpide-ehdotuksia on punnittu myös liikennepoliittisen selonteon valmistelussa.

Itärajan Venäjälle suuntautuvan rekkaliikenteen sujuvuuden parantamiseksi ja rekkajonojen vähentämiseksi vuonna 2007 tehtiin päätös Vaalimaan rekkaparkin rakentamisesta ja siihen myönnettiin valtuus vuoden 2008 talousarviossa.

Suomen EU-puheenjohtajakaudella Suomen aloitteesta käynnistetty EU:n ja Venäjän välinen logistiikkayhteistyöryhmä antoi loppuraporttinsa kesäkuussa 2007 ja suositteli kolmen rajanylityspaikan nimeämisestä pilottikohteiksi, joista pyritään tekemään ns. mallirajanylityspaikka. Yhdeksi kohteeksi valittiin Vaalimaa—Torfjanovka-rajanylityspaikka, jonka pilottihankkeen käynnistäminen aloitettiin Helsingissä marraskuussa 2007.

Ilmastokysymykset ovat vuoden 2007 aikana nousseet vahvasti esille myös kansainvälisessä liikennepoliitikassa. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on otettu yhdeksi keskeisimmäksi liikennepoliittikan tavoitteeksi niin kansallisella kuin EU-tasolla. Lentoliikenteen päästökaupasta saavutettiin neuvostossa poliittinen yhteisymmärrys, jonka mukaan lentoliikenteen päästökauppa alkaa näillä näkymin vuonna 2012 EU:n sisäisillä sekä EU:n ja kolmansien maiden välisillä lennoilla.

Luotsauslainsäädännön ajantasaisuus nousi keskustelun kohteeksi, kun yksityinen luotsausyritys aloitti toimintansa Raumalla elokuussa 2007. Asiaa koskevasta kantelusta valitettiin oikeuskanslerille, joka päätöksessään esitti liikenne- ja viestintäministeriön harkittavaksi, olisiko luotsauslainsäädäntöä aiheellista tarkistaa niin, että siitä selkeämmin ilmenisi lainsäätäjän tarkoitus. Ministeriö asetti joulukuussa 2007 luotsauslakityöryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotus luotsauslakiin tarpeelliseksi muutoksiksi, jos luotsaus päätetään pitää Luotsausliikelaitoksen yksinoikeutena sekä arvio siitä, mitä asiakokonaisuuksia tulisi selvittää ja arvioida vaikutukset, jos luotsauspalvelut päätettäisiin avata kilpailulle.

1.2 Vaikuttavuus

1.2.1 Viestintäpolitiikka

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Korkealaatuiset viestintäpalvelut ovat yleisesti saatavilla, hinnaltaan kohtuullisia ja niitä tarjotaan tehokkaasti toimivilla viestintämarkkinoilla.

Valtioneuvosto teki kesäkuussa 2007 periaatepäätöksen tietoyhteiskuntapolitiikan keskeisistä tavoitteista ja painopisteistä vuosille 2007–2011. Samalla valtioneuvosto asetti kansallista tietoyhteiskuntapolitiikan toteutusta johtamaan arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan, jonka puheenjohtajana toimii viestintäministeri. Neuvottelukunnan tehtävänä on kansallisen tietoyhteiskuntastrategian toimeenpanon varmistaminen sekä tietoyhteiskuntakehityksen nopeuttaminen. Neuvottelukunnan toimintaohjelmassa määritellään keskeisimmät hallituskauden aikana toteutettavat julkishallinnon toimenpiteet ja hankkeet.

Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan keskeisiä toiminta-alueita ovat tietoyhteiskunnan infrastruktuurin, innovaatioympäristön ja markkinoiden kehittäminen. Digitaalisten sisältöjen ja palveluiden sekä osaamisen ja valmiuksien kehittäminen on niin ikään tietoyhteiskuntapolitiikan keskiössä. Teknologinen kehitys luo jatkuvasti uusia mahdollisuuksia parantaa kansalaisten arkea ja työn tuottavuutta. Uudet palvelut ja teknologia tarjoavat lukuisia sovellusalueita elinkeinoelämälle ja julkiselle sektorille. Tieto- ja viestintäteknologian mahdollistamat uudet toimintatavat parantavat yritysten ja julkisen sektorin tuottavuutta, tehokkuutta ja kilpailukykyä sekä avaavat uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Toimintaohjelmalla varmistetaan suomalaisen tietoyhteiskunnan voimakas, ripeä ja tasapainoinen kehittyminen. Toimintaohjelman hankkeilla ja toimenpiteillä turvataan kansalaisten palvelut sekä monipuolistetaan palveluvalikoimaa. Lisäksi toimintaohjelmalla lisätään suomalaisen yhteiskunnan tuottavuutta sekä kansainvälistä kilpailukykyä.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Nopeita laajakaistapalveluita tarjotaan ja käytetään kattavasti.

Tavoitetaso:

- Suomen internet-yhteyksistä yli 90 prosenttia on laajakaistaisia, ja yleisimmän laajakaistapalvelun yhteysnopeus on vähintään 8 Mbit/s.
- Suomi nousee maailman eturivin maaksi nopeiden tietoliikenneyhteyksien käytössä vuoden 2007 loppuun mennessä.

Vuoden 2007 tammikuussa kansallisen laajakaistastrategian seurantaryhmä jätti loppuraporttinsa. Valtioneuvoston vuonna 2004 hyväksymä laajakaistastrategia on loppuraportin mukaan onnistunut erityisesti laajakaistayhteyksien määrän kasvattamisessa, hintojen laskemisessa ja alueellisen saatavuuden parantamisessa. Strategian tavoitteena oli saattaa nopeat tiedonsiirtoyhteydet kaikkien kansalaisten ulottuville.

Suomessa on maailman seitsemänneksi eniten laajakaistayhteyksiä väkimäärän nähden. Kolme vuotta sitten Suomi oli sijalla 15. Euroopan unionissa Suomi on noussut kuudennesta kolmanneksi. Laajakaistayhteyksiä voi halutessaan saada yli 96 prosenttia suomalaisista kotitalouksista. 63 prosentilla kotitalouksista oli internet-yhteys ja laajakaistaliittymien osuus näistä oli peräti 93 prosenttia¹. Yleisimmät laajakaistayhteyksien nopeudet ovat 1 ja 2 Mbit/s. Suomen laajakaistamarkkinoilla ja laajakaistayhteyksien tarjonnassa on kuitenkin tapahtumassa merkittäviä muutoksia. Valokaapeleiden rakentamiseen perustuvia jopa 100 Mbit/s yhteysnopeuksia on alettu tarjoamaan laajemmalla mitalla kohtuuhintaisena myös kotitalouksille. On odotettavissa, että samoja nopeuksia aletaan tar-

¹ Telepalveluiden käyttötutkimus 2007, Suomen kyselytutkimus Oy

jota tänä vuonna myös kaapeli-tv-verkkoihin perustuen. Matkaviestinverkkojen (3G, @450) avulla tarjottavien laajakaistayhteyksien siirtonopeudet ovat huomattavassa kasvussa ja peittoalueet laajentumassa. Myös muiden langattomien järjestelmien (WiMAX) tarjonta lisääntyy jossain määrin.

Kiinteää verkkoa täydentävillä langattomilla yhteyksillä kyetään saattamaan loputkin suomalaiset kotitaloudet laajakaistayhteyksien piiriin. Kiinteitä yhteyksiä vastaaville alueellisille langattoman liityntäverkon radiojärjestelmille on myönnetty 29 lupaa eri puolille Suomea ja uusien lupahakemusten käsittely on käynnissä Viestintävirastossa.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tarjonta ja rahoitus on turvattu sekä kaupallisen televisio- ja radiotoiminnan ja muun sisältötuotannon toimintaedellytykset kehittyvät.

Tavoitetaso:

- Televisiomaksun tuottokertymä säilyy ennallaan.
- Julkisen palvelun ohjelmistotarjonnan monipuolisuus säilyy vähintään nykyisellään.
- Siirtyminen kokonaan digitaaliseen lähettämiseen toteutuu suunnitellusti. 1.9.2007 digitaalisessa lähetyksverkossa on tarjolla yli 20 televisiokanavaa.

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun rahoittamiseksi kerättyä televisiomaksua korotettiin vuoden 2007 alusta lukien. Televisiomaksujen tuottokertymä säilyi ennallaan, vaikkakin televisiomaksujen maksajien määrä väheni. Vuoden lopussa voimassa olevia maksuja oli 1 947 044 kappaletta. Maksajien määrän vähennys edellisen vuoden loppuun verrattuna oli 54 589 kappaletta.

Televisiotoiminnassa siirtyminen digitaaliseen lähetystoimintaan maanpäällisissä jakeluverkoissa on toteutunut suunnitellusti. Valtioneuvoston maaliskuussa 2004 vahvistaman periaatepäätöksen mukaisesti television analogiset lähetykset suljettiin 31.8.2007. Maanpäällisessä lähetyksverkossa oli syyskuun 2007 alussa tarjolla 12 vapaasti vastaanotettavaa televisiokanavaa, 17 maksutelevisiokanavaa sekä muutamia radiokanavia. Vuoden lopussa 100 prosenttia antenniverkon televisiotalouksista oli hankkinut digitaalisten lähetyksien vastaanottoon tarvittavan vastaanottimen².

EU:ssa saatettiin päätökseen televisiodirektiivin uudistustyö. Direktiivin soveltamisala laajenee perinteisestä televisiotoiminnasta eräisiin muihinkin audiovisuaalisiin palveluihin. Uudistettu direktiivi tarjoaa mahdollisuuden muun ohella mainonnan määrää koskevien määräysten väljentämiseen kansallisesti. Direktiivin kansallinen toimeenpano tapahtuu vuonna 2008.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Postin yleispalvelun taso säilyy.

Tavoitetaso:

- Postilähetyksien kulkunopeus säilyy nykyisellään (ensimmäisen luokan postilähetyksistä vähintään 95 prosenttia on perillä lähettämistä seuraavana päivänä).

Postipalvelulakiin sisältyvää postipalvelun laatustandardia alennettiin vuonna 2005 sanomalehtien jakelun parantamiseksi harvaan asutuilla alueilla. Muutoksella ei toistaiseksi ole ollut vaikutusta postilähetyksien kulkunopeuteen, vaan edelleenkin ensimmäisen luokan postilähetyksistä 95 prosenttia on perillä lähettämistä seuraavana päivänä.

Postitoimintaa säätelevää EU:n postipalveludirektiiviä uudistettiin kertomusvuonna. EU:n teleministerit pääsivät sopuun siitä, että postikilpailu avataan koko EU:n alueella vuoteen 2012 mennessä.

² Finnpanel, TV-taloudet Suomessa 2007

Direktiivin lopullinen hyväksyntä varmistuu keväällä 2008, jonka jälkeen käynnistyy sen kansallinen voimaansaattaminen.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Sanomalehti säilyy monipuolisena ja moniarvoisena viestintävälineenä.

Tavoitetaso:

- Lehdistötuen taso pysyy nykyisellään.

Lehdistötukea myönnettiin vuonna 2007 yhteensä 14,3 miljoonaa euroa, josta noin kuusi miljoonaa euroa myönnettiin lehdistötukilautakunnan esitysten mukaisesti niin sanottuna valikoivana tukena. Vuonna 2007 valmisteltiin hallitusohjelmassa sovitun mukaisesti tuen korottamista 18,5 miljoonaan euroon vuonna 2008. Parlamentarisin perustein jaettu lehdistötuki sisällytetään vuodesta 2008 alkaen yleiseen puoluetukeen. Vuonna 2008 jaetaan 18 miljoonaa euroa puolueille niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Tukea saa myös Ahvenanmaan maakunta.

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Kansalaiset ja yritykset luottavat tietoyhteiskunnan palveluihin.

Hallitus pyrkii edistämään helppokäyttöistä sähköistä tunnistamista ja sitä kautta myös lisäämään huomattavasti helppokäyttöisten sähköisen asiointin palveluita ja muita sähköisiä palveluita. Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan alaisuuteen on asetettu sähköisen tunnistamisen kehittämissyhmä. Kehittämissyhmän toimikausi kattaa koko vaalikauden, ja siinä ovat edustettuina niin julkisen kuin yksityisenkin sektorin keskeiset toimijat.

Hallitus antoi 13.1.2006 esityksen eduskunnalle viestintämarkkinalain ja eräiden markkinaoikeudellisten asioiden käsittelystä annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esityksessä ehdotettiin viestintämarkkinalakiin lisättäväksi säännökset teleyrityksen vastuusta viestintäpalvelun virhe- ja viivästystilanteissa. Säännökset soveltuvat esimerkiksi laajakaistapalveluiden toimituksen viivästystilanteisiin sekä viestintäpalveluiden epäasialliseen markkinointiin. Viestintämarkkinalain muutokset tulivat voimaan 1.3.2007. Vuonna 2007 valmisteltiin myös hallituksen esitys laiksi sähköisen viestinnän tietosuojalain muuttamisesta, jossa ehdotetaan muutettavaksi yhteisötilaajan oikeutta käsitellä tunnistamistietoja viestintäpalvelujen luvattoman käytön tilanteissa ja uutta oikeutta käsitellä tunnistamistietoja yrityssalaisuuksien paljastamisen tilanteissa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa kevädistuntokaudella 2008. Samoin on valmisteltu hallituksen esitystä biometriian käytöstä sähköiseen tunnistamiseen. Tämä hallituksen esitys on lähdössä lausuntokierrokselle alkuvuodesta 2008, mikäli sen antamisesta päästään poliittiseen yhteisymmärrykseen.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Suomi on tietoturvallinen yhteiskunta, tietoturvallisuusala on kilpailukykyinen ja tietoturvallisuuteen liittyvä osaaminen ja tietoisuus ovat korkeaa tasoa. Viestintäviraston tietoturvatoimintaa kehitetään ja suunnataan se myös yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen.

Tavoitetaso:

- Kansalaisten luottamus sähköisiin palveluihin on hyvällä tasolla.
- Viestinnän yksityisyyden suoja säilyy ennallaan.
- Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuus säilyy vähintään nykytasolla.
- Kolmen suurimman suomalaisen tietoturva-alan yrityksen liikevaihdon kasvu on muuta sähkötekniistä tuotantoa nopeampaa. Viestintäviraston tietoturvatoiminnan voimavaroja lisätään ja toiminnasta suunnataan vähintään puolet kriittisen infrastruktuurin toiminnan varmistamiseen.

Kertomusvuonna arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunta on valmistellut tietoyhteiskunnan toimintaohjelmaa, joka hyväksytään alkuvuonna 2008. Keskeisiä toiminta-alueita ovat mm. laajakaistapolitiikka, tietoturvan edistäminen, koulutuksen ja osaamisen edistäminen, innovaatioihin, kilpailukykyyn ja tuottavuuteen liittyvät tietoyhteiskuntakysymykset sekä sähköisten palveluiden tarjonnan lisääminen. Tärkeä painopiste on myös tietoyhteiskunnan tuominen kaikkien väestöryhmien ulottuville.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti elokuussa 2007 arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan alaisen tietoturvasuuryhmän. Ryhmän toimikausi on 1.9.2007–28.2.2011. Uusi tietoturvasuuryhmä on jatkoa kansallisen tietoturvastrategian (valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi tietoturvastrategiaksi hyväksyttiin vuonna 2003) puitteissa tehdylle työlle.

Uuden arjen tietoyhteiskunnan tietoturvasuuryhmän keskeisin tavoite on lisätä kansalaisten ja yritysten luottamusta tietoyhteiskuntaa kohtaan. Ryhmän tehtävänä on edistää tietoyhteiskunnan tietoturvasuutta, seurata tietoturvasuuden kehittymistä sekä tehdä aloitteita tietoturvasuuden parantamiseksi. Ryhmä käsittelee tietoturvaan liittyviä laajoja ja eri sektoreita ylittäviä kysymyksiä. Arjen tietoyhteiskunnan tietoturvasuuryhmä tulee kiinnittämään huomiota sekä tämän päivän että tulevaisuuden haasteisiin tietoturvaan liittyen. Ryhmä nostaa rohkeasti esille myös kiistanalaisia tietoturvaan liittyviä kysymyksiä sekä toimii vahvasti keskustelevana.

Tietoturvasuuden parantamiseksi kansallista tietoturvastrategiaa on toteutettu ja kehitetty aktiivisesti. Strategian toimien yhteensovittamisesta on vastannut tietoturvasuusasioiden neuvottelukunta. Strategialla ja sen erillisillä hankkeilla on edistetty merkittävästi kansallista tietoturvasuuteistyötä ja kansalaisten luottamusta sähköisiin palveluihin. Strategia on samalla lisännyt kansalaisten ja yritysten tietoturvasuustietoisuutta ja osaamista. Kansallisella tietoturvapäivällä on lisätty kansalaisten tietoisuutta internetin mahdollisuuksista sekä tietoturvasuuhista ja keinoista, joilla näiltä uhilta voidaan suojautua ja välttyä.

Vuoden 2007 aikana Viestintäviraston tietoturvasuuyksikön (CERT-FI) voimavarat kaksinkertaistettiin, teleyrityksiltä peritty tietoturvasuuvastuu puolitettiin ja kaksi kolmannesta CERT-yksikön suoritteista suunnattiin kriittisen infrastruktuurin toiminnan (rahoituslaitokset, logistiikka, energia yms.) varmistamiseen.

Syksyllä 2007 pidetyssä Tieto 2007 -harjoituksessa pyrittiin alan toimijoiden kanssa yhteistyössä löytämään keinoja ja toimintatapoja turvata myös kriittisen viestintäinfrastruktuurin toimintavarmuus kaikissa turvasuustilanteissa. Ministeriö osallistui vuoden 2007 aikana aktiivisesti uuden valmiuslain ja kriittisen infrastruktuurin direktiiviehdotuksen valmisteluun. Ministeriössä käynnistettiin myös lainvalmisteluhanke, jonka tarkoituksena on arvioida ministeriön vastuualueella olevien säädösten muutostarpeet varautumisen näkökulmasta. Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuutta pyrittiin osaltaan edistämään myös asettamalla kaksi uutta työryhmää: yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta välttämättömien tieto- ja viestintäjärjestelmien käytettävyyden kehittämistyöryhmä ja arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan alainen korkean tason tietoturvasuuryhmä. Tavoite on toteutunut kokonaisuutena erittäin hyvin.

Elektroniikkateollisuuden liikevaihdon kasvu oli vuonna 2007 noin 5 % (2006: 24,4 mrd. euroa > 2007: 25,6 mrd. euroa)³. Kolmen suurimman suomalaisen tietoturva-alan yrityksen liikevaihdon kasvu oli muuta sähkötekniistä tuotantoa nopeampaa. F-Securen kokonaisliikevaihdon kasvu oli 20 %, mikä nosti liikevaihdon ennätystasolle 96,8 miljoonaan euroon. SSH:n kokonaisliikevaihto oli 14,1 miljoonaa euroa. Liikevaihto kasvoi 49,4 % edellisen vuoteen verrattuna. Stonesoftin liikevaihto oli 19,0 miljoonaa euroa, kasvua edellisvuodesta 15 %.

³ Lähde: Teknologiateollisuus ry.

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Uusia innovatiivisia viestintäpalveluita syntyy ja tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään tehokkaasti hyväksi tuottavuuden, kilpailukyvyn ja kansalaisten arjen parantamiseksi.

Arjen tietoyhteiskunnan neuvottelukunnan työ on alkanut kertomusvuonna. Neuvottelukunnan tehtävänä on kansallisen tietoyhteiskuntastrategian toimeenpanon varmistaminen sekä tietoyhteiskuntakehityksen nopeuttaminen. Neuvottelukunnan keskeisiä toiminta-alueita ovat tietoyhteiskunnan infrastruktuurin sekä innovaatioympäristön ja markkinoiden kehittäminen. Digitaalisten sisältöjen ja palveluiden sekä osaamisen ja valmiuksien kehittäminen on niin ikään tietoyhteiskuntapolitiikan keskiössä.

Televisiotoiminnan siirtyminen kokonaan digitaaliseen lähettämiseen syyskuun 2007 alusta luo edellytyksiä innovatiivisten televisiopalveluiden synnylle.

Infrastruktuuriin panostaminen on suurempia nopeuksia vaativien, uusien innovatiivisten palveluiden kehittymisen edellytys. Ministeriö on politiikallaan, esimerkiksi laajakaistastrategian jatkamisella, edesauttanut infrastruktuurin kehittämistä.

Suomi on mukana EU:n kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman tieto- ja viestintäpolitiikan tukiohjelman toimeenpanossa. Ohjelman avulla suomalaiset yritykset pääsevät verkottumaan ja hyötymään ohjelman mahdollistamasta rahoituksesta.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Lainsäädäntö, toimilupa- ja taajuuspolitiikka tukevat arjen tietoyhteiskunnan kehittymistä ja konvergoituvien palvelujen syntymistä ja tarjontaa.

Tavoitetaso:

- Mobiilitelevisiotoiminnan kaupallinen käyttö käynnistyy.
- Langattomien verkkojen käyttö lisääntyy.

Vuonna 2007 toimeenpantiin valtioneuvoston vuonna 2006 tekemä päätös, jonka mukaan aikaisemmin yksinomaan GSM-matkaviestinnälle varattua 900 MHz-taajuuskaistaa voidaan käyttää myös kolmannen sukupolven matkaviestinverkkojen tarpeisiin. Muutos tulee edistämään taajuuksien kustannustehokasta käyttöä erityisesti haja-asutusalueilla.

Kertomusvuoden alussa tuli voimaan televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain muutos, jolla kevennettiin mobiilitelevisioverkkoon (DVB-H) myönnettävien ohjelmistolupien lupamenettelyjä. Mobiilitelevisioverkossa lähetettiin kertomusvuoden lopussa muutamia ohjelmistoja.

1.2.2 Liikennepolitiikka

Hallitusohjelman mukaisesti on vuoden 2007 aikana valmisteltu liikennepoliittista selontekoa, jonka hallitus antaa eduskunnalle kevättalvella 2008. Selonteossa esitetään liikennejärjestelmän pitkän aikavälin kehittämisohjelma sekä kuluvan vaalikauden investoinnit. Selonteossa linjataan myös liikenneturvallisuutta ja liikenteen ilmastopolitiikkaa sekä liikenneverkon ylläpidon palvelutasoa ja kehittämistä. Selontekoon liittyen ministeriö selvitytti liikenneinvestointien rahoitusmalleja ja niiden käyttökelpoisuutta sekä investointien kustannuskehitystä.

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Turvataan toimivat matka- ja kuljetusketjut.

Matka- ja kuljetusketjujen toimivuus on kokonaisuutena säilynyt ennallaan. Suurimmat ongelmat ovat olleet Venäjän rajalla. Itärajan Venäjälle suuntautuvan rekkaliikenteen sujuvuuden parantamiseksi ja rekkajonojen vähentämiseksi tehtiin vuonna 2007 päätös Vaalimaan rekkaparkin rakentamisesta ja siihen myönnettiin 24 miljoonan euron valtuus vuoden 2008 talousarviossa. Viranomaista-paamisia Venäjän liikenneministeriön ja aluetason viranomaisten kanssa on ollut vuoden 2007 aikana useita. Tapaamisissa on käsitelty kaikkia liikennesektorin osa-alueita.

Ongelmia ovat aiheuttaneet myös vähäliikenteisen tieverkon osin heikko kunto ja kelirikkorajoitukset. Erityisesti puukuljetusten toimivuuden parantamiseksi vuoden 2008 talousarvioon myönnettiin 20 miljoonaa euroa. Kuljetusketjujen turvaamiseksi päätettiin myös vähäliikenteisen Savonlinna–Huutokoski-rataosan perusparannuksesta.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Valtakunnallisesti tärkeiden pääväylien toimivuutta ja sujuvuutta parannetaan.

Tavoitetaso:

- Matka- ja kuljetusajat lyhenevät pääväylillä.
- Häiriötilanteiden määrä vähenee.

Valtakunnallisesti tärkeällä tieverkolla on nopeusrajoituksena 100 km/h edelleen 75 %:lla tieverkkoa. Kaukojunien myöhästymiset ovat olleet hienoisessa kasvussa viime vuosien aikana. Ministeriö on kiinnittänyt erityistä huomiota junien täsmällisyyteen ja vaatinut sekä Ratahallintokeskusta radanpidosta vastaavana viranomaisena että liikennöinnin harjoittajana toimivaa VR:ää parantamaan täsmällisyyttä sekä häiriötiedottamista. Molemmat ovat vastanneet ministeriön vaatimukseen. Täsmällisyysongelmia ovat aiheuttaneet mm. viat turvalaitteissa. Kapasiteettipuutteet vilkkaasti liikennöidyillä rataosilla ovat myös potentiaalisia häiriön lähteitä, sillä tällöin yhtä junaa koskevat häiriöt helposti heijastuvat laajalle.

Ministeriö päätti luopua runkoverkkojen määrittelystä, sillä liikennepoliittinen selonteko toimii pitkäjänteisen kehittämisen instrumenttina.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Kehitetään eri liikkumis- ja kuljetusmuotojen valintamahdollisuuksia.

Tavoitetaso:

- Kolme kansallisen hallinnointi- ja rahoitusmallin mukaista matkapalvelukeskusta käynnistyy.
- Logistiikkakeskusten maayhteyksien kehittämisen toimintalinjat selvitetty.

Kuljetusten toteutustapa valitaan tarjolla olevista vaihtoehdoista. Valinnan tekee joko tavaroiden lähettäjä, vastaanottaja tai logistiikkaoperaattori jommankumman toimeksiannosta. Kuljetustavan valintaa voivat rajoittaa puutteet infrastruktuurissa tai puutteet palvelutarjonnassa. Esimerkiksi rautatiekuljetukset ovelta ovelle onnistuvat vain, jos molemmissa päissä on junarata, ja rautatieoperaattori tarjoaa kilpailukykyisen palvelun. Rautatieoperaattorin kilpailukykyyn vaikuttavat rautatieverkon ominaisuudet ja sen käytöstä perittävät maksut ja sen käytölle asetetut muut ehdot.

Matkapalvelukeskustoimintaa, matkojen yhdistelyä ja liikennepalveluja kehitettiin uusilla alueilla lääninhallitusten koordinoimina hankkeina. Vuoden 2007 alussa käynnistyi Pohjois-Karjalan matkapalvelukeskus. Liikenne- ja viestintäministeriön vetämässä matkapalvelukeskusten toteuttamista ja laajentamista ohjaavassa työryhmässä valmisteltiin matkapalvelukeskusten operoinnin sekä matkapalvelukeskustoimintaan liittyvien liikennepalvelujen hankinta-asiakirjat kuntien tarpeisiin.

Valtakunnallisen MPK-mallin toiminnassa todettiin kuitenkin eri syistä johtuvia rakenteellisia ongelmia. Tästä johtuen matkapalvelukeskushanke päätettiin organisoida uudelleen niin, että hanketta toteutetaan jatkossa seudullisista lähtökohdista ja kuntien keskinäiseen yhteistyöhön perustuen.

Tiehallinto ja Ratahallintokeskus ovat niille asetetun tulostavoitteen mukaisesti kartoittaneet logistiikkakeskusten tilannetta ja laatineet strategiaehdotuksen.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Liikkumisen ja kuljetusten peruspalvelutaso turvataan.

Tavoitetaso:

- Joukkoliikenteen peruspalvelutaso haja-asutusalueilla pysyy vuoden 2006 tasolla.

Kuljetusten peruspalvelutaso määräytyy käytettävissä olevan infrastruktuurin ja saatavilla olevien kuljetuspalvelujen perusteella. Tiekuljetusmarkkinat kattavat koko maan ja niillä on kilpailua. Koska nykyisestä kuljettajakunnasta iso osa on jo lähellä eläkeikää, eikä alalle ole tullut nuoria kuljettajia tarvetta vastaavasti, on käynnistetty hankkeita kuljetusalan houkuttelevuuden parantamiseksi.

Joukkoliikenteen peruspalvelutaso toteutuu pääosin kuntien välisissä yhteyksissä arkisin, mutta iltaja viikonloppuliikenteessä sekä kuntien sisäisessä liikenteessä on paljon puutteita. Yleisesti ottaen palvelutaso vastaa vuoden 2006 tilannetta. Peruspalvelutason turvaaminen pitkällä aikavälillä edellyttää uusien järjestämiskeinojen, kuten kutsujoukkoliikenteen käyttöönottoa. Yksinomaan reittiliikenteellä palvelutasoa ei pystytä säilyttämään.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Edistetään liikennejärjestelmän toimivuutta kaupunkiseudulla.

Tavoitetaso:

- Suurten väyläinvestointien tarve ei kaupunkiseuduilla kasva.
- Ns. neliporrasmalli on otettu käyttöön.
- Joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytykset kaupunkiseuduilla paranevat.
- Tärkeimpien kaupunkikeskusten alueella on kehitetty alueen yhteistä liikenteen hallintaa ja liikenteen tiedottamista

Liikenteen ja maankäytön yhteensovittaminen sekä neliporrasmallin käyttöönotto ovat olleet vuonna 2006 aloitetun liikennejärjestelmäkoulutuksen lähtökohtia. Liikennejärjestelmäsuunnitelmia on laadittu tai uudistettu useilla kaupunkiseuduilla. Tieliikenne on kuitenkin kasvanut, samoin investointitarve. Hallinnonala käyttää neliporrasmalliajattelua liikennejärjestelmäsuunnittelussa ja mm. eri maakuntien mukaan lukien pääkaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnittelussa korostetaan neliporrasmallin mukaista ajattelutapaa.

Kuntien palvelurakennemuutoksen yhteydessä valtio edellytti 17 kaupunkiseudulta maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteen sovittavan kaupunkiseutus suunnitelman laatimista. Näiden suunnitelmien arvioinnissa todettiin, että etenkin maankäytön ja liikenteen seudullisessa suunnittelussa on edistytty myönteisesti, mutta niiden yhteensovittamisessa on vielä runsaasti työtä. Samalla on opastettu kaupunkiseutuja yhteisten suunnittelu- ja organisointijärjestelmien kehittämisessä sekä maankäytön ja liikenteen yhteistyön tarpeen tunnistamisessa.

Erityisesti keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen kehittämistä ja hankkeiden eteenpäin viemistä haittaavat mm. keskuskaupunkien ja niitä ympäröivien kuntien yhteistyön ongelmat ja näkemysten eroavaisuus. Valtion rahoitusta ei ole kohdennettu kaupunkiseutujen kevyen liikenteen infrastruktuuriin eikä kaupunkiseuduilla ole budjetoitu riittävää rahoitusta infrastruktuurin laajen-

tamiseen, parantamiseen ja kunnossapitotoimiin. Valtion ja kaupunkiseutujen yhteistyö vaatii aluekohtaisten liikennejärjestelmäsuunnitelmien ja aiesopimusten tarkentamista.

Ministeriö sai kertomusvuonna päätökseen monivuotisen joukkoliikenteen tutkimusohjelman, jonka johtopäätöksinä esitettiin toimenpide-ehdotuksia joukkoliikenteen houkuttelevuuden ja toimintaedellytysten parantamiseksi sekä jo toteutettuja hyviä käytäntöjä eri seuduilta. Ohjelman tarkoitus oli toimia tietopankkina sekä aktivoida ja ohjata kuntia kehittämään seudun joukkoliikennettä.

Pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueen lähijunaliikenteen toimintaedellytykset ovat parantuneet palvelujen kehittämisen ja lisääntyneen matkustuksen myötä. Muilta osin kaupunkiseutujen, erityisesti suurten kaupunkiseutujen kanssa on käynnistetty erilaisia joukkoliikenteeseen ja sen kehittämiseen liittyviä tarkasteluja. Ministeriö on aloittanut liikennejärjestelmäsuunnitteluun kytkettyjen pitkäjänteisten kaupunkiseutukohtaisten joukkoliikenteen kehittämisohjelmien laadintatyötä yhdessä kaupunkiseutujen kanssa. Yhteistyötä erityisesti suurten kaupunkien kanssa on tiivistetty. Suuremmilla kaupunkiseuduilla on laadittu kevyen liikenteen strategia- ja palvelusuunnitelmia ja avattu reittiopas- ja infojärjestelmiä. Useat kunnat ovat kehittäneet kevyen liikenteen epäkohtien palautejärjestelmiä.

Helsingin, Tampereen, Oulun ja Turun seuduilla on tehty kaupunkien ja valtion yhteisiä liikenteen hallinnon ja tiedotuksen hankkeita tai suunnitelmia hankkeista. Helsingin kaupungin liikenteen ohjaus siirtyy kokonaan Tiehallinnon liikennekeskukseen. Tampereella kehitetään vastaavaa hanketta. Tietopalveluita kehitetään kaikissa kaupungeissa aktiivisesti.

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Parannetaan liikenneturvallisuutta.

Tieliikenteen turvallisuuden osalta kertomusvuonna tehtiin seuranta valtioneuvoston liikenneturvallisuutta koskevan periaatepäätöksen (9.3.2006) toteutumisesta. Periaatepäätöksen seurannassa havaittiin, että valtaosa esitetyistä toimenpiteistä oli toteutettu tai toteuttaminen oli aloitettu. Samassa seurannassa arvioitiin, että periaatepäätöksen toimenpiteiden täysimittainen toteuttaminen ei kuitenkaan riitä asetettuun turvallisuustavoitteeseen pääsemiseen. Periaatepäätöksessä vahvistetun tavoitteen mukaan vuonna 2010 liikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrä on enintään 250.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Vähennetään liikennekuolemia ja vakavia vammautumisia.

Tavoitetaso:

- Tieliikenteessä kuolleita ei ole enemmän kuin 290.
- Tasoristeysonnettomuuksien määrä on korkeintaan 45.
- Rautatie-, lento- ja meriliikenteen matkustajakuolemia ei tapahdu.
- Vaarallisten aineiden kuljetuksissa (VAK) ei tapahdu vaarallisista aineista johtuvia vakavia onnettomuuksia.

Tieliikenteessä kuolleiden määrä vuonna 2007 oli ennakkotiedon mukaan 377 ihmistä, mikä oli 47 enemmän kuin vuonna 2006 ja suunnilleen yhtä paljon kuin vuonna 2005. Erityisesti kohtaamisonnettomuuksissa menehtyneiden määrä kasvoi. Eniten kuolemia eli 242 sattui henkilöautoilla matkustaville. Myös moottoripyöräilijöiden kuolemien määrä kasvoi edelleen, kuten koko 2000-luvun ajan. Kevyen liikenteen (jalankulku, pyöräily ja mopoilu) kuolleiden määrä hieman väheni. Rattijuopumusonnettomuuksissa kuoli 83, eli 19 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vuoden 2007 lokakuussa liikenne-, oikeus-, sisäasiain- ja peruspalveluministerit päättivät yhdessä liikennevalvonnan tehostamiseen ja rattijuopumuksen torjuntaan liittyvistä lisätoimenpiteistä huo-

nontuneen liikenneturvallisuustilanteen korjaamiseksi. Lokakuussa annettiin myös eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle selvitys liikenneturvallisuudesta ja sen kehityksestä.

Vuonna 2007 annettiin laki kuorma- ja linja-auton kuljettajien ammattipätevyydestä (273/2007), joka tuli voimaan 1.8.2007. Säännöksiä perustason ammattipätevyyden hankkimisesta ja jatkokoulutuksesta sovelletaan kuitenkin linja-auton kuljettajiin 10.9.2008 lukien ja kuorma-auton kuljettajiin 10.9.2009 lukien.

Lentoliikenteen reittiliikenteessä ja tilauslentoliikenteessä ei vuonna 2007 tapahtunut kuolemaan johtaneita onnettomuuksia. Lentoturvallisuus Suomessa on korkeaa kansainvälistä tasoa ja huomiota kiinnitetään pieniinkin poikkeamiin. Kertomusvuonna sattui suomalaisille aluksille ja Suomen vesialueella purjehtiville aluksille 40 merionnettomuutta mitattuna neljän vuoden keskiarvolla. Merionnettomuuksien lukumäärä laski yhdellä edellisvuodesta. Suurin osa onnettomuuksista oli kuitenkin lieviä. Kuolemaan johtaneita onnettomuuksia ei sattunut vuonna 2007. Myöskään rautatieliikenteessä ei kertomusvuonna sattunut matkustajakuolemia. Tasoristeysonnettomuuksia oli valtion rataverkolla 39. Rautatievirasto myönsi kertomusvuoden aikana Ratahallintokeskukselle uuden rautatielain vaatimusten mukaisesti turvallisuusluvan ja VR Osakeyhtiölle turvallisuustodistuksen. Vaarallisten aineiden kuljetuksissa ei tapahtunut vaarallisista aineista johtuvia vakavia onnettomuuksia.

Valtioneuvoston asettama vaikuttavuustavoite: Vähennetään ympäristöhaittoja.

Liikenteen ympäristöhaittoja vähennetään maaliskuussa 2005 hyväksytyin, kaikkia liikennemuotoja koskevan liikenteen ympäristöohjelman⁴ mukaisesti.

Liikenteen ympäristöhaittoista etenkin hiilidioksidipäästöjen kehitys ja melulle altistuminen ovat sidoksissa liikennemäärien kehitykseen, mikä puolestaan on sidoksissa yleiseen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehitykseen. Siksi liikenteen ja sen haittojen vähentämiseksi tarvitaan liikennepolitiikan tueksi laajempaa liikenteen kysyntään vaikuttavaa keinovalikoimaa, esim. maankäytön suunnittelua sekä asunto-, alue-, elinkeino- ja veropoliittisia ratkaisuja.

Liikenteen hiilidioksidipäästöt ovat tällä hetkellä noin 10 prosenttia vuoden 1990 tason yläpuolella. Ajoneuvojen pakokaasu- ja hiukkaspäästöjä on kyetty vähentämään merkittävästi 1990-luvun alusta lähtien ajoneuvo- ja polttoaineteknologian ansiosta. Liikenteen ympäristövaikuttavuustavoitteet toteutuvat hyvin uusia väyliä rakennettaessa, mutta olemassa olevien väylien osalta on ongelmia, koska esimerkiksi meluntorjunta- ja pohjavesien suojelutoimenpiteisiin ei ole voitu osoittaa riittäviä resursseja.

Ilmastokysymykset ovat vuoden 2007 aikana nousseet poliittisessa keskustelussa vahvasti esille. Tämä on näkynyt myös kansallisessa liikennepolitiikassa. Liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on otettu erääksi keskeisimmistä liikennepolitiikan tavoitteeksi. Osoitus EU:n liikennepolitiikan aktivoitumisesta kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ovat useat säädösehdotukset ja muut asiakirjat (mm. lentoliikenteen päästökauppa ja ajoneuvojen CO₂-normi). Lentoliikenteen päästökaupasta saavutettiin neuvostossa poliittinen yhteisymmärrys, jonka mukaan lentoliikenteen päästökauppa alkaa näillä näkymin vuonna 2012 EU:n sisäisillä sekä EU:n ja kolmansien maiden välisillä lennoilla.

Merenkululaitoksen kilpailutettua väylähoitopalvelut vuonna 2006 jäi suurin osa Varustamoliikelaitoksen väylähoitoaluksista, jotka on varustettu öljyntorjuntalaitteilla, ilman väylähoitotöitä.

⁴ *Liikenteen toimintalinjat ympäristökysymyksissä vuoteen 2010*, ohjelmia ja strategioita 4/2005, liikenne- ja viestintäministeriö.

Suomen ympäristökeskus sopi Varustamoliikelaitoksen kanssa erikseen väylänhoitoalusten pitämisestä öljyntorjuntavalmiudessa. Öljyntorjuntakapasiteettia selvittänyt työryhmä sai työnsä valmiiksi lokakuussa 2007. Työryhmä ehdottaa, että jatkossa öljyntorjuntakaluston rungon muodostaisivat yhteistoiminta-alueet valtion merellisten toimijoiden, eli merivoimien, Rajavartiolaitoksen, Varustamoliikelaitoksen ja Merenkulkulaitoksen kanssa. Näiden toimijoiden käyttöön tulisi vuoteen 2015 mennessä saada ainakin kaksi suurehkoa avomeri- ja jäissä kulkukelpoista monitoimialusta. Lisäksi olemassa oleva kalusto on peruskorjattava.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite:

- Liikenteen yhteenlasketut kasvihuonekaasupäästöt ovat vuonna 2010 korkeintaan vuoden 1990 tasolla.
- Parannetaan liikenteen energiatehokkuutta.

Tavoitetaso:

- Tavarankuljetusten ja joukkoliikenteen energiatehokkuus paranee keskimäärin 1 prosentin vuodessa.
- Uusien henkilöautojen energiatehokkuus paranee niin, että uusien henkilöautojen CO₂-päästöissä lähestytään EU:n keskiarvoa ja EU:n asettamaa tavoitetasoa 130 g/km.
- Tavarankuljetuksissa parannetaan rautatie- ja vesikuljetusten toimintaedellytyksiä.

Suomi jätti kesäkuussa 2007 Euroopan komissiolle vuodet 2008–2010 kattavan kansallisen energiatehokkuuden toimintaohjelman, jolla pyritään vastaamaan EY:n energiapalveludirektiivin tavoitteeseen osoittaa vuosittain prosentin suuruinen parannus energiatehokkuudessa päästökaupan ulkopuolisilla toimialoilla. Energiapalveludirektiivin edellyttämä tavoite tarkoittaa sitä, että Suomessa pitäisi kyetä osoittamaan yhteensä 17,8 TWh:n suuruinen säästö vuosina 2008–2016. Liikenteen toimialalla tämä merkitsee noin neljänneksen eli yhteensä 4,25 TWh:n suuruista säästöä. Kansalliseen energiatehokkuuden toimintaohjelmaan sisältyviä liikenteen energiasäästötoimenpiteitä ovat mm. tavarankuljetusten ja joukkoliikenteen energiasäästösopimukset, autojen energiatehokkuuden parannus, taloudellinen ajotapa, liikennejärjestelmäsuunnittelu ja ajonopeudet.

Vuoden 2007 aikana valmisteltiin vuodet 2008–2016 kattava tavarankuljetusten ja logistiikan energiatehokkuussopimus, joka allekirjoitettiin tammikuussa 2008. Sopimuskumppaneita ovat liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Suomen kuljetus ja logistiikka SKAL, Logistiikkayritysten liitto ja VR. Sopimuksen tavoitteena on yhdeksän prosentin energiatehokkuuden parannus tavarankuljetuksissa. Sopimuksen avulla on tarkoitus saavuttaa noin kolmannes liikenteeseen kohdistuvasta energiatehokkuustavoitteesta (eli noin 1,4 TWh 4,25 TWh:n tavoitteesta). Tavoitteen toteutumisen tueksi on kehitetty seurantajärjestelmä EMISTRA, jonka käyttäjiksi pyritään saamaan valtaosa ammattimaisesta kuorma-autoliikenteestä.

Joukkoliikenteessä vuonna 2005 sovittua sopimusta on tarkoitus jatkaa vuoden 2008 aikana, jotta myös tämä sopimus sovitettaisiin energiapalveludirektiivin vaatimuksia vastaavaksi.

Uusien rekisteröityjen henkilöautojen energiatehokkuus ja CO₂-päästöt ovat pysyneet viime vuodet keskimäärin noin 180 g/km tasolla. Suomalaiset ovat enenevässä määrin siirtymässä dieselautoihin, vaikkakin samalla ostetaan entistä suurempia dieselautoja, joiden hiukkaspäästöt ovat suuret. Bensiinikäyttöisten henkilöautojen energiatehokkuus on tasaisesti parantunut.

Hallituksen liikenteen verotusta koskevien päätösten tavoitteena on kääntää liikenteen aiheuttamat kasvihuonepäästöt laskuun. Vuoden 2008 alusta autoveron porrastetaan henkilöautojen CO₂-päästöjen mukaan. Lisäksi vuotuinen ajoneuvovero porrastetaan vuoden 2010 alusta henkilöauton CO₂-päästön mukaan. Näiden ohjauskeinojen toivotaan vaikuttavan siihen, että suomalaiset alkaisivat ostaa entistä energiatehokkaampia autoja.

Euroopan komissio julkaisi joulukuussa 2007 ehdotuksen sitovasta raja-arvosta henkilöautojen CO₂-päästöille. Moottoriteknologiaan perustuva raja-arvo on 130 g/km vuodesta 2012 alkaen. Autonvalmistajien on pyrittävä siihen, että heidän tuotevalikoimansa asettuisi 130 g/km tasolle ja jos sitä ei saavuteta, yhtiöt joutuvat tarvittaessa liittoutumaan muiden valmistajien kanssa. Jos tähän ei kyetä, valmistajat joutuvat maksamaan Euroopan unionin budjettiin rangaistussakkoja. Ehdotuksen käsittely neuvostossa ja Euroopan parlamentissa on käynnistynyt tammikuussa 2008. Sitovan raja-arvon rinnalla on tarkoitus käsitellä myös ehdotuksia energiatehokkaiden ajoneuvojen hankinnoista ja kuluttajavalintojen ohjaamisesta energiatehokkaisiin ajoneuvoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt kehittämishankkeen henkilöautojen ympäristömerkkijärjestelmän käyttöönotosta.

Rautateiden ja vesiväylien kehittämisinvestoinneilla on parannettu niiden kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Vähennetään liikenteen hiukkaspäästöjä sekä meluhaittoja.

Tavoitetaso:

- Tie-, ilma- ja rautatieliikenteen NO_x- ja VOC päästöt vähenevät 75 %:lla vuoden 1990-tasosta vuoteen 2010 mennessä.
- Yli 55 dB:n liikennemelulle altistuvien määrä pienenee vuoden 2003 tasosta 60000:lla vuoteen 2010 mennessä.

Ajoneuvojen ja siten tieliikenteen pakokaasu- ja hiukkaspäästöjen lasku on edennyt päästökattodirektiivissä asetettujen vähennystavoitteiden ja kansallisen ilmansuojeluohjelman sekä liikenteen ympäristöohjelman tavoitteiden mukaisesti. Vuonna 2007 hyväksyttiin henkilöautojen Euro5- ja Euro6-normit, jotka edelleen leikkaavat merkittävästi etenkin dieselautojen typenoksidi- ja hiukkaspäästöjä. Euro5-normi tulee voimaan autokaupassa 2011 ja Euro6-normi 2015.

Lento- ja rautatieliikenteen päästöt ovat myös vähentyneet, lentoliikenteessä erityisesti konekaluston uudistumisen johdosta. Rautatieliikenteessä VR hyväksyi 2007 uuden ympäristöohjelman, jonka tavoitteena on päästöjen vähentäminen. Samalla VR siirtyy ns. vihreään sähkөөn eli uusiutuvilla energialähteillä tuotetun energian käyttöön. Merenkulun hiukkas- ja typenoksidipäästöt eivät ole merkittävässä määrin vähentyneet viime vuosina. Vesiliikenteen hiukkas- ja typenoksidipäästöt ovatkin jo ohittaneet tieliikenteen päästöt ja vesiliikenne on näissä päästöissä suurin liikenteen päästölähde.

Liikennemelulle altistuvien määrästä ei ole tarkkaa vuotuista seurantatietoa. Vuonna 2005 tehtiin edellinen laajempi melutilanteen tilannekartoitus, joka perustuu vuoden 2003 melutietoihin. Etenkin tie- ja katuliikenteen melulle altistuvien määrä lienee kasvanut vuoden 2003 jälkeen, koska liikennemäärät ovat kasvaneet ja uutta asuntokantaa on rakennettu suurten liikenneväylien läheisyyteen. Lisäksi ensimmäiset EY:n ympäristömeludirektiivin mukaiset EU-meluselvitykset osoittivat, että Helsingissä joka toinen asukas asuu yli 55 dB:n melualueilla. Rautatie- ja lentoliikenteen melulle altistumista on kyetty viime vuosina vähentämään. Voitaneen olettaa, että Suomessa yli 55 dB:n liikennemelualueilla asuu noin miljoona suomalaista. Liikennemelulle altistuneiden määrä on kasvussa, sillä vuonna 2005 julkaistussa viimeisimmässä tilannekartoituksessa arvioitiin noin 0,8–0,9 miljoonan suomalaisen asuvan tällaisilla alueilla⁵.

Liikenne- ja viestintäministeriön asettama työryhmä teki toukokuussa 2007 ehdotuksensa tie- ja rautatieliikenteen meluntorjunnan teemapaketiksi⁶. Teemapaketin toteutus edellyttäisi yhteensä 92

⁵ Ympäristöministeriö, *Altistuminen ympäristömelulle Suomessa*, Tilannekatsaus 2005.

⁶ Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 28/2007

miljoonaa euron suuruista valtion rahoitusta ja lisäksi kuntien rahoitusta. 72 miljoonaa euroa käytetään yleisten teiden meluntorjuntaan ja 20 miljoonaa euroa rautatieliikenteen meluntorjuntahankkeisiin.

Muut tavoitteet: Huolehditaan liikenne- ja kuljetusmarkkinoiden toimivuudesta.

Suomen lipun alla purjehtivan kauppalaivaston osuuden turvaamiseksi ulkomaankaupan merikuljetuksissa on jatkettu merenkulun tuki- ja muita toimenpiteitä suomalaisten varustamojen kilpailukyvyyn parantamiseksi. Meripolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus sekä yhteiskunnan kuljetusten omavaraisuus kaikissa tilanteissa. EU:n hyväksymät laivojen miehityskustannusten alentamiseksi tarkoitetut tukitoimenpiteet on otettu täysimääräisesti käyttöön. Laki meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyyn parantamisesta on vahvistettu 21.12.2007. Tukitoimenpiteiden avulla on voitu estää vireillä olleet laajamittaiset tonniston ulosliputussuunnitelmat. Ulkomaanliikenteessä toimivien kauppalaivojen lukumäärä samoin kuin alan työpaikat lisääntyivät vuoden 2007 aikana. Alusten lukumäärä kasvoi 109 aluksesta 115 alukseen ja tonniston kokonaisvetoisuus kasvoi noin 11 %. Vanhempaa tonnistoa on myyty ja eräitä uudisrakennuksia on rekisteröity Suomeen.

Yleisesti katsotaan kuitenkin, että varustamoiden verotus Suomessa ei luo riittävän hyviä edellytyksiä investoida Suomen lipun alle. Lisäksi Suomi on ainoa maa Euroopan perinteisistä merenkulku- maista, missä ei käytetä ns. sekamiehistöjä. Merenkulualan työmarkkinaosapuolet ovat sopineet, että ainakin helmikuuhun 2008 laivoilla sovelletaan suomalaisia työehtoja.

Merenkululaitos kilpailutti jäänmurtopalvelut kesällä 2006 saaden kuitenkin vain kaksi vaihtoehtoista tarjousta Varustamoliikelaitokselta. Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 11.10.2006 ulkopuolisen selvitysmiehen arvioimaan jäänmurtopalvelujen kilpailun avaamista, hankintamenettelyä ja hankinnan tehostamista. Ministeriö pyysi marraskuussa 2007 Merenkululaitosta laatimaan kilpailuttamisaikataulun ja periaatteet tammikuun 2008 loppuun mennessä.

Väylämaksukertymä on useana vuonna peräkkäin ollut ylikatteellinen, vuonna 2007 budjetoidut tulot ylittyivät 10,9 miljoonalla eurolla eli noin 14,5 prosentilla. Väylämaksujen ylikatteellisuuden poistamiseksi väylämaksuja on alennettu keskimäärin 10 % vuoden 2008 alusta lukien voimaan tulleella väylämaksulain muutoksella.

Yksityinen luotsausyhtiö Baltic Pilot Ltd aloitti toimintansa Raumalla elokuussa 2007. Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi yhtiöltä selvityksen sen toiminnasta. Luotsiliitto kanteli asiasta oikeuskanslerille. Marraskuussa antamassaan päätöksessä oikeuskansleri esitti liikenne- ja viestintäministeriön harkittavaksi, olisiko luotsauslainsäädäntöä aiheellista tarkistaa niin, että siitä selkeämmin ilmenisi lainsäätäjän tarkoitus. Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut luotsauslakityöryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotus luotsauslakiin tarpeellisiksi muutoksiksi, jos luotsaus päätetään pitää Luotsausliikelaitoksen yksinoikeutena, sekä esittää arvio siitä, mitä asiakokonaisuuksia tulisi selvittää ja arvioida vaikutukset, jos luotsauspalvelut päätettäisiin avata kilpailulle. Työryhmän toimikausi päättyi helmikuussa 2008.

Rautateiden tavaraliikennemarkkinoiden avautumiseen vuoden 2007 alussa valmistauduttiin varmistamalla tasapuoliset ja syrjimättömät kilpailuedellytykset. Rautatieliikenteen liikenteenohjauksen läpinäkyvyyden lisäämiseksi valmisteltiin kertomusvuoden aikana valtakunnallisen liikenteenohjauksen siirtämistä VR Osakeyhtiöstä Ratahallintokeskukseen. Siirto toteutettiin vuoden 2008 alussa.

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat syyskuussa 2007 hyväksyneet sovitteluratkaisun III rautatiepakettiin kuuluvista säädöksistä. Pakettiin kuuluvalla rautateiden kehittämisdirektiivillä avataan EU:n sisäinen kansainvälinen henkilöliikenne vuoden 2010 alussa. Lisäksi pakettiin kuuluvat ns. veturinkuljettajien ajokorttidirektiivi ja ns. rautatievastuuasetus, joka koskee pääosin kansainvälistä henkilöliikennettä. Säädösten kansallisen täytäntöönpanon valmistelut on käynnistetty marraskuussa 2007.

Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti keväällä 2006 Venäjän liikenneministeriön kanssa neuvottelut Suomen ja Venäjän välisen rautatieyhdyshenkilöliikennesopimuksen uudistamiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö käynnisti neuvotteluihin liittyen vuoden 2007 alussa selvityksen, jossa arvioidaan Venäjän liikenteen mahdollisen kilpailulle avaamisen vaikutuksia toisaalta VR Osakeyhtiölle ja toisaalta kuljetuspalveluja käyttävälle teollisuudelle. Selvitys on valmistunut syyskuussa 2007. Valtioneuvosto asetti 20.12.2007 uuden neuvotteluvaltuuskunnan yhdysliikennesopimusneuvottelua varten. Neuvotteluja Venäjän viranomaisten kanssa on jatkettu tammikuussa 2008.

Uusi taksiliikennelaki tuli voimaan 1.8.2007. Lain tavoitteena on laadukkaiden taksipalvelujen turvaaminen koko maassa. Lääninhallitukset vahvistivat kuntakohtaiset kiintiöt elokuun lopussa. Kiintiöt pyrittiin vahvistamaan uuden lain hengen mukaisesti niin, että takseja olisi saatavilla myös vilkkaan kysynnän aikana. Keskimääräisesti lupien lisäys oli noin kahdeksan prosenttia. Helsingissä lupien lisäys oli 105 kpl, Espoossa 30 kpl ja Vantaalla 35 kpl. Näistä kiintiöpäätöksistä on vireillä useita taksiryttäjien tai ryttäjien yhdistysten valituksia hallinto-oikeudessa. Ajovuorojärjestysten vahvistamisen tilanne on edelleen ongelmallinen, koska autoilijat eivät ole kaikilla suuremmilla kaupunkiseuduilla (esim. Oulu) olleet halukkaita esittämään listoja lääninhallitukselle vahvistettaviksi. Vahvistettu lista olisi paras keino valvoa sitä, että autoilijat hoitavat ajovelvoitteensa. Ministeriö on pyrkinyt neuvotteluihin vaikuttamaan Taksiliittoon niin, että sen alueyhdistykset saataisiin toimimaan uuden lain mukaisesti. Myös läänejä on pyydetty selvittämään tilannetta. Helsingin tilauskeskus Taksidata esti syksyllä 2007 uuden lain vastaisesti vapaavuorolla ajon. Tästä käytiin useita neuvotteluita ja välityskeskukseen mukaan järjestelmä on nyt muutettu. Etelä-Suomen lääninhallitus ja ministeriö seuraavat tilannetta. Myös pääkaupunkiseudun tilauskeskusten teknisen yhteistyön tilannetta seurataan.

Kuljetusmarkkinoiden toimintaan liittyen komissio on antanut ehdotuksen neuvoston ja Euroopan parlamentin asetukseksi yhteisistä säännöistä kansainvälisen tieliikenteen tavarakuljetusten markkinoillepääsystä (tavaraliikenteen yhteisölupa-asetus) sekä ehdotuksen neuvoston ja Euroopan parlamentin asetukseksi (kuorma- ja linja-autoliikenteen liikennelupa-asetus). Näiden kansallista käsitellyä on valmisteltu sekä osallistuttu niiden käsittelyyn neuvoston työryhmässä.

Ajo- ja lepoaika-asetuksen soveltamisessa komissio hyväksyi Suomen esittämät poikkeukset, jotka koskevat harvaan asuttuja alueita. Asiaa koskeva asetusmuutos ajoneuvojen käytöstä tiellä annettiin marraskuussa 2007. Samassa yhteydessä hevuskuljetusten ajopiirturinkäyttövelvoitetta lievennettiin. Suomessa tehtävien kabotaasikuljetusten nykytilanteesta ja odotettavasta kehityksestä käynnistettiin selvitys.

Isojen investointihankkeiden urakkakilpailujen kustannustasot ovat nousseet selvästi yli myönnettyjen sopimusvaltuuksien. Tilannetta arvioimaan asetettu selvitysmies löysi useita syitä kustannusarvioiden pettämiseen: suhdanne- ja kilpailutilanne, virastojen oma toiminta sekä valtion budjettikäytäntö. Suhdanne- ja kilpailutilanne oli haasteellinen, mutta ei ylikuumentunut. Investointikustannusten nousun vuoksi siirrettiin kahta eduskunnan jo päättämää hanketta vuoteen 2010. Ministeriö ja virastot ovat tehostaneet kustannusseurantaa.

1.2.3 Omistajapolitiikka

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Liiketoiminnan ohjauksessa noudatetaan hyvälle hallintotavalle ja omistajapolitiikalle (*corporate governance*) asetettuja vaatimuksia.

Tavoitetaso:

- Pitkäjänteinen ja tasainen voitontuloutus (noin 40 % yhtiöt, noin 50 % liikelaitokset tuloksesta).
- Turvataan liikelaitoksille asetetut yhteiskunnalliset palvelutehtävät.

Liikenne- ja viestintäministeriö on toteuttanut liikelaitosten omistajaohjausta *corporate governance* -ohjeistuksen sekä ministeriössä 10.5.2007 hyväksytyjen omistajaohjausperiaatteiden mukaisesti. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjausten mukaisesti kertomusvuonna on hyväksytty Luotausliikelaitoksen omistajastrategia ja Varustamoliikelaitoksen tervehdyttämishjelma.

Valtionyhtiöiden omistajaohjaustehtävät ovat siirtyneet liikenne- ja viestintäministeriöstä valtioneuvoston kansliaan 1.5.2007, jonka jälkeen liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat olleet liikelaitokset. Tieliikelaitoksen yhtiöittämistä valmisteltiin kertomusvuonna. Tieliikelaitoksesta muodostettiin valtion kokonaan omistama yhtiö vuoden 2008 alusta. Samalla sen omistajaohjaus siirtyi valtioneuvoston kansliaan.

Valtion liikelaitokset ovat julkista tehtävää toteuttavia liiketoimintaorganisaatioita, joiden omistaja-arvo muodostuu julkisesta ja taloudellisesta arvosta. Julkisella arvolla tarkoitetaan kustannustehokkaasti tuotettua yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kun liikelaitokset menestyvät liiketoiminnassaan, ne tarjoavat kilpailukykyiset ja tasokkaat liikenne- ja viestintäpalvelut elinkeinoelämälle, yhteiskunnalle ja kansalaisille. Nämä tekijät on otettu huomioon liikelaitosten palvelu- ja toimintatavoitteita asetettaessa.

Valtion omistajuudella ei aseteta liiketoiminnan kannalta ristiriitaisia tavoitteita. Lainsäädännön asettamista velvollisuuksista huolehditaan esimerkillisen hyvin. Liikelaitoksissa noudatetaan aktiivista henkilöstöpolitiikkaa. Toiminta on ympäristön kannalta vastuullista.

Liikenne- ja viestintäministeriö ohjaa omistajana hallinnonalan liiketoimintaorganisaatioiden mahdollisuuksia kehittyä ja luoda lisäarvoa. Ministeriö edellyttää liikelaitoksiltaan kannattavuutta niin, että ne pystyvät investoimaan strategiseen kasvuun säilyttäen rahoitusrakenteensa terveenä sekä täyttävät tulos- ja voitonjakotavoitteet.

Ministeriön tavoitteena on pitkäjänteinen, tasaisesti kasvava tulos. Voitonjakotavoite on noin 50 prosenttia liikelaitosten tuloksesta, jota on sovellettu vuoden 2007 voitontuloutukseen.

1.2.4 Hallinnonalan yhteiset tavoitteet

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Hallinnonalan tuottavuutta parannetaan.

Tavoitetaso:

- Hallinnonalan kokonaisuustuottavuus kasvaa keskimäärin 2 % vuodessa kaudella 2007–2011.
- Työn tuottavuus kasvaa 2 % vuodessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on määrätietoisesti kehittänyt hallinnonalansa tuottavuutta. Ministeriö on ollut edelläkävijä tuottavuuden mittaamisen kehittäjänä valtionhallinnossa. Yhteistyössä tilastokeskuksen kanssa se toteutti vuosina 2005–2006 tuottavuuden mittaamisen kehittämissuunnitelman, jossa lähes kaikille liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastoille ja laitoksille kehitettiin tuottavuusindeksit. Vuonna 2007 tuottavuusindeksien kehittämistä on jatkettu Rautatieviraston ja

Ilmailuhallinnon kanssa, ja vuodesta 2008 lähtien hallinnonalan kaikki virastot ja laitokset ovat mukana tuottavuusmittauksessa.

Tilastokeskus julkaisee kesäkuun 2008 alussa valtion tuottavuustilaston tiedot vuodelta 2007, joten nämä tiedot eivät ole käytettävissä tilinpäätöksen laadintahetkellä. Virastoilta ja laitoksilta saatujen alustavien ennusteiden valossa voidaan arvioida, että tuottavuuden kehitys on jatkunut suotuisana vuonna 2007. Myönteisen kehityksen taustalla on kolme pääasiallista tekijää: 1. toiminnallinen tehokkuus on kasvanut – etenkin tietoteknisiä ratkaisuja hyödynnetään hallinnonalan virastojen ja laitosten prosesseissa tehokkaasti, 2. useiden suoritteiden kysyntä on kasvanut tai pysynyt ennallaan; sekä 3. panosten käyttö on pienentynyt – etenkin valtionhallinnon tuottavuusohjelman vaikutukset eli henkilöstömäärän tuntuva vähentäminen näkyy tuottavuuskehityksessä. Toistaiseksi henkilöstöä on pystytty vähentämään ilman, että tällä on ollut vaikutusta virastojen ja laitosten tehtävistä suoriutumiseen.

Ministeriön asettama vaikuttavuustavoite: Hallinnonalan riskienhallintaa kehitetään.

Tavoitetaso:

- Ministeriön riskienhallintakartoitus suoritettu ja keskeisiin toimenpiteisiin ryhdytty.
- Hallinnonalan riskienhallintapolitiikan valmistelu aloitettu.

Ministeriössä vuonna 2005 aloitettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistyö jatkui kertomusvuonna riskienhallintaprojektilla, jonka tavoitteena oli tunnistaa ja priorisoida ministeriön riskit, kartoittaa riskienhallintakeinot ja laatia riskienhallintapolitiikka.

Liikennepolitiikan kriittisimmiksi riskeiksi nimettiin autoilun kasvun myötä ilman saastumisen aiheuttamat haasteet sekä ihmisten asenteet liikennekäyttäytymisessä ja valinnoissa. Viestintäpolitiikan suurimmat riskit ovat EU-lainsäädännön sopeuttamisessa Suomen olosuhteisiin ja viestinnän turvallisuus- ja luottamuksellisuuskysymykset. Hallinnon kriittisiksi riskeiksi arvioitiin hallinnonalan ohjauksen epäonnistuminen sekä johtamisen ja prosessien toimimattomuus. Johdon näkemys kriittisistä riskeistä oli samansuuntainen kuin eri politiikkalohkojen arviot. Lisäksi johto korosti johtamisen merkitystä ja siinä onnistumista.

Tulevina vuosina tavoitteena on tunnistettujen priorisoitujen riskien integroiminen toiminnan ja talouden suunnittelun ja seurannan prosesseihin.

Muut tavoitteet: Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen.

Vuonna 2007 ministeriön toimialalla toteutettiin turvallisuustilanteisiin varautumista yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisesta 23.11.2006 annetun hallituksen strategian mukaisesti sekä ottaen huomioon lainsäädännössä annetut ja johdetut varautumisvelvoitteet. Ministeriö ohjasi ja valvoi hallinnonalamensa varautumistoimintaa laajan sidosryhmäyhteistyön avulla sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla. Ministeriö tuki toimialansa varautumisen koulutus- ja harjoitustoimintaa. Merkittävimpiä koulutustapahtumia olivat yhteistyössä puolustusvoimien kanssa toteutetut useiden päivien valtakunnalliset TIETO- ja KULJETUS-harjoitukset, jotka kokosivat yhteen noin 200 viestinnän sekä kuljetusten hallinnon ja elinkeinoelämän edustajaa pohtimaan viestinnän ja kuljetusten jatkuvuuden varmistamista erilaisissa kriisitilanteissa. Ministeriön valmiusohjesarjassa ilmestyi yksi sähköisen joukkoviestinnän kriisijärjestelyjä koskeva valmiusohje.

1.2.5 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Lentoliikennettä ei vuonna 2007 ostettu. Savonlinnan ja Varkauden säännöllistä lentoliikennettä koskeva tarjouskilpailu järjestettiin kesällä yhdessä asianomaisten kuntien kanssa. Liikenne alkaa keväällä 2008.

Länsi-Suomen lääninhallitus käytti valtion osuutena 450 000 euroa Merenkurkun matkustajalauttaliikenteen turvaamiseen. Matkustajia oli 70 500 (2006: 77 000). Sopimuskausi päättyi vuoden 2007 lopussa. Länsi-Suomen lääninhallitus järjesti Merenkurkun liikenteen hoitamista vuosina 2008 ja 2009 koskevan tarjouskilpailun. Ruotsin valtio osallistuu liikenteen jatkorahoitukseen.

Joukkoliikenteen osuutta työmatkaliikenteessä pyritään lisäämään myöntämällä kunnille valtionavustusta kaupunkimaisen paikallisliikenteen ylläpitämiseen sekä kaupunki-, seutu- ja työmatkalippujen hinnanalennuksiin. Lääninhallitukset maksoivat kunnille paikallisliikenteen ylläpitämiseen valtionavustusta noin 5,2 miljoonaa euroa (2006: 4,4 miljoonaa euroa) ja lippujen hinnan alentamiseen noin 11,2 miljoonaa euroa (2006: 10,9 miljoonaa euroa).

Lopullisia vuoden 2007 matkustajatietoja ei ole vielä käytettävissä. Vuonna 2006 avustetun paikallisliikenteen matkustajamäärä oli 2,5 miljoonaa. Kyseisen liikenteen subventioaste oli 67 %, josta kuntien osuus oli 36 % ja valtion 31 %. Vuonna 2006 valtion avustamalla seutulipuilla tehtiin 11,4 miljoonaa matkaa ja kaupunkilipuilla 15,5 miljoonaa matkaa. Avustettujen seutulippujen subventioaste oli 38, josta kuntien osuus oli 21 % valtion 17 %, ja avustettujen kaupunkilippujen subventioaste 49 %, josta kuntien osuus oli 32 % ja valtion 17 %.

Vuoden 2007 alussa käynnistyi Pohjois-Karjalan matkapalvelukeskus. Matkapalvelukeskusten kehittämistyötä jatkettiin määrätietoisesti. Toiminta päätettiin järjestää uudelleen siten, että jatkossa keskuksia toteutetaan valtakunnallisen mallin sijasta kuntien yhteistyönä seudullisista lähtökohdista. Matkojen yhdistelyyn varattua määrärahaa käytettiin vuonna 2007 noin 0,6 miljoonaa euroa (2006: 0,3 miljoonaa euroa).

Matkakeskusohjelmassa on vuonna 2007 osallistuttu neljän matkakeskuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen (Mikkeli, Vaasa, Riihimäki ja Kuopio).

Joukkoliikenteen määrärahalla joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta on parannettu erilaisilla kehittämishankkeilla. Valtakunnallisesti merkittäviin joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ministeriö käytti noin 2,7 miljoonaa euroa (2006: 3,9 miljoonaa euroa). Painopisteinä olivat joukkoliikennetutkimukset, 0,8 miljoonaa euroa (2006: 0,6 miljoonaa euroa), matkakeskukset, 0,8 miljoonaa euroa (2006: 1,1 miljoonaa euroa) ja informaation kehittäminen, 0,5 miljoonaa euroa (2006: 1,4 miljoonaa euroa). Lääninhallitukset puolestaan rahoittivat alueellisia ja paikallisia kehittämishankkeita noin 1,3 miljoonalla eurolla (2006: 1,3 miljoonaa euroa).

1.3 Toiminnallinen tehokkuus

1.3.1 Toiminnan taloudellisuus

Tavoite: Toimintakustannukset / henkilötyövuosi ovat enintään 81 000 euroa.

Ministeriön toimintamäärärahasta rahoitettavat toimintakustannukset olivat 86 000 euroa henkilötyövuotta kohti (2006: 81 500 euroa/htv). Lisäys oli noin 5,5 %, mikä aiheutui henkilöstömäärän vähenemisestä lähes 15 henkilötyövuodella. Kun huomioon otetaan myös muut toimintameno-tyyppiset määrärahat (tutkimus- ja kehittämismäärärahat) toimintakustannukset olivat 120 000 eu-

roa henkilötyövuotta kohti (2006: 123 800 euroa/htv). Vähennys aiheutui henkilöstömäärän vähenemisestä sekä tutkimus- ja kehittämismäärärahojen edellisvuotta pienemmästä käytöstä.

Kohdistettaessa ministeriön johdon ja tukiyksiköiden (yleinen osasto) kustannukset substanssiosastoille henkilötyövuosikohtaiset toimintakustannukset olivat 146 000 euroa. Kun huomioon otetaan myös toimintamenotyyppiset määrärahat, vastaavat kustannukset olivat 204 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty ministeriön osasto- ja yksikkökohtaiset kustannukset vuosina 2007 ja 2006.

Taulukko. Osasto- ja yksikkökohtaiset kustannukset vuonna 2007 ja 2006 (tuhat euroa)

	Liikennepolitiikan osasto ¹		Viestintäpolitiikan osasto ¹		Yleinen osasto ¹		Johto (kansliapäällikön yksikkö)		Ministeriön viestintä		Neuvottelu- ja toimikunnat		Yhteiset ³		Yhteensä	
	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006
Osastojen/yksiköiden htv	71	75	27	26	57	67	2	3	8	9					165	179
Varsinaiset toimintamenot ja perustienpi- to																
- palkat	4 124	4 127	1 684	1 547	2 870	3 168	273	397	450	441					9 401	9 680
- vuokrat	349	357	164	171	225	239	28	24	36	37			805	723	1 607	1 551
- muut toimintamenot	670	713	251	411	1 756	1 616	145	177	356	344	12	5	-35	-32	3 155	3 234
Valtion televisio- ja radiorahasto																
-maksetut menot			98	75					125	225					223	300
-siirto rahastosta			-98	-75					-125	-225					-223	-300
Digi-tv kampanja			139	54					195	130					334	184
Tutkimus ja kehittäminen ²	4 091	5 718	530	1 014	374	561			96	62					5 091	7 355
Käyttöomaisuus																
Poistot	11	18	6	10	156	200	3	5	2	3					178	236
Yhteensä	9 245	10 933	2 774	3 208	5 381	5 784	449	603	1 135	1 016	12	5	770	691	19 766	22 240
Osuus tukitoimintojen kustannuksista	5 628	6 054	2 119	2 045	Tukitoimintojen kustannukset on vyörytetty päätoiminnoille										7 747	8 099
Yhteensä	14 873	16 987	4 893	5 253											19 766	22 240

¹ liikennepolitiikan ja viestintäpolitiikan osaston vuoden 2007 luvut 1.7.2007 toteutetun organisaatiouudistuksen mukaisesti ja vuoden 2006 luvut vanhan organisaation mukaisesti, yleisen osaston vuoden 2006 ja 2007 luvut 1.7.2007 toteutetun organisaatiouudistuksen mukaisesti

² tutkimus ja kehittäminen sisältää myös joukkoliikenteen tutkimusrahat

³ yhteisissä on yhteisten tilojen vuokra sekä työterveyshuollon kustannusten palautukset ja irtaimen omaisuuden myynti

1.3.2 Toiminnan tuottavuus

Tavoite: Kehitetään tuottavuuden sekä prosessien tehokkuuden mittaamista.

Liikenne- ja viestintäministeriön tulosohtaus on määritelty ja vastuutettu. Ohjauksen tueksi aloitettiin tulosohtauskäsikirjan laadinta. Lainsäädäntöprosessissa käyttöön otetut vakioidut hankepäätös- ja jakolupamenettelyt tukevat paitsi prosessin tehokkuuden myös sen laadun kehitystä.

Ministeriön suoritetietojen keruu on tarkoitus integroida osaksi MAHTI-asianhallintajärjestelmää, jonka määrittelytyö käynnistettiin loppuvuodesta 2007.

1.3.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Ministeriön maksullisen toiminnan tuotot muodostuivat valtion maksuperustelain nojalla säädetyn liikenne- ja viestintäministeriön maksullisista suoritteista annetussa asetuksessa hinnoitelluista julkisoikeudellisista suoritteista ja muista maksullisista suoritteista sekä erityislainsäädännön perusteella hinnoiteltavista suoritteista.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 18 720 euroa.

Maksullisen toiminnan tuotot (euroa)	2005	2006	2007
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	6 905	5 227	2 564
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	598	381	156
Erityislain perusteella määrättävät maksut	15 000	118 000	16 000
Yhteensä	22 502	123 608	18 720

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa vuodelta 2007 ei ole laadittu, sillä kaikilla maksullisen toiminnan osa-alueilla tuotot ovat alle 100 000 euroa.

1.3.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja saatiin EU:lta sekä toisilta valtion virastoilta ja laitoksilta yhteensä 221 474 euroa. Yhteisrahoitteiselle toiminnalle ei oltu asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

EU:lta saadut yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot olivat tuottoja EU:n osarahoittamista t&k-hankkeista. Yhteistoiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta muodostuivat työministeriön osoittamasta rahoituksesta maahanmuuttajien digi-tv-tiedotukseen ja yliopistojen osoittamasta rahoituksesta korkeakouluharjoittelijoiden palkkaamiseen.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot (euroa)	2005	2006	2007
Yhteistoiminnan tuotot EU:lta	393 253	331 013	181 691
Yhteistoiminnan tuotot valtion virastoilta ja laitoksilta	19 555	4 722	39 783
Yhteensä	412 808	335 735	221 474

EU:n osarahoittamista t&k-hankkeista merkittävin osa muodostui VIKING MIP -toteutus- ja selvityshankkeista saadusta 126 556 euron rahoituksesta. Korvaukset saadaan pääosin jälkikäteen. EU on tehnyt hankkeesta korvauspäätöksen tiettyyn kokonaismäärään, jota se on hankkeen edetessä karsinut.

Yhteisrahoitteisen toiminnan EU:lta saataviin tuottoihin kohdistuvat kustannukset koostuvat pääosin Viking MIP -toteutus- ja selvityshankkeiden kustannuksista 1 286 477 euroa. Hankkeista laaditaan vuosittain selvitykset kaudelta 1.4.–31.3. Korvausmenettely on rullaava siten, että hankkeista laadittavat laskelmat sisältävät osittain myös ennakoituja menoja. Toisaalta laskelmassa esitetään myös ne kustannukset, jotka aiemmissa laskelmissa on esitetty arvioina. Korvausprosentit vaihtelevat johtuen siitä, mitä menoja EU hyväksyy maksettaviksi.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (euroa)		
Tuotot	2006	2007
yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot		
-muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	4 722	39 783
-EU:lta saatu rahoitus	331 013	181 691
=tuotot yhteensä	335 735	221 474
Kustannukset		
yhteisrahoitteisen toiminnan erilliskustannukset		
-henkilöstökustannukset	7 148	25 436
-vuokrat		923
-palvelujen ostot	4 018 123	1 348 941
= erilliskustannukset yhteensä	4 032 319	1 375 300
yhteisrahoitteisen toiminnan osuus yhteiskustannuksista		
-muut yhteiskustannukset		412 590
=osuus yhteiskustannuksista yhteensä		412 590
-kokonaiskustannukset yhteensä	4 032 319	1 787 890
Kustannusvastaavuus		
=tuotot-kustannukset	-3 696 583	-1 566 416
Kustannusvastaavuus %	8,3	12,4

1.4 Tuotokset ja laadunhallinta

1.4.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

	2005	2006	2007
Hallituksen esitykset	28	27	20
Asetukset	58	67	36
EU-asiat	109	117	120
Maksuasetukset	8	6	13
Toimiluvat	25	67	14
Tutkimusjulkaisut	75	47	57
Sopimukset	28	13	12
Tukipäätökset	5	55	53
Eduskuntakyselyt	135	186	112
Lehdistötiedotteet	418	418	348

1.4.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tavoite: Ministeriön strategiset ydinprosessit (lainsäädäntö sekä ohjaus) ovat laadukkaita.

Tavoitetaso:

- Hallinnonalan prosessien laatu on valtiohallinnon kärkeä.

Lainsäädäntöprosessin soveltaminen on lähtenyt käyntiin suunnitellusti. Korostunutta huomiota on kiinnitetty hankepäätösten aikataulujen realistisuuteen.

Säädösvalmisteluprosessin tueksi laadittiin ministeriön säädösvalmisteluohje. Ohjeen tavoitteena oli edistää muutosta, jonka tulisi näkyä lainvalmistelun johtamisen ja seurannan tehostumisena, säädösvalmistelijoiden ammattitaidon kehittymisenä, valmistelun avoimuuden lisääntymisenä, hyvien käytäntöjen leviämisenä ja valmistelun laadun paranemisena.

Noin neljänkymmenen hengen vahvuinen lainvalmistelijoiden verkosto kokoontuu keskimäärin kerran kuukaudessa. Verkoston tarkoituksena on levittää ministeriön sisäistä säädösvalmisteluammattitaitoa, edistää hyvän lainvalmistelukulttuurin muodostumista sekä tukea yksittäisiä lainvalmistelijoita heidän työssään.

Prosessin tueksi on myös otettu ministeriössä käyttöön vakioidut hankepäätös- ja jakolupamenettelyt. Lisäksi on pyritty siihen, että prosessinomistaja kävisi läpi valtaosan hankepäätöksistä ennen ministeriön valmistavan johtoryhmän käsittelyä. Kunkin tulevan istuntokauden hallituksen esityksiä koskevat ilmoitukset valtioneuvoston kanslialle on myös annettu prosessiomistajan valmistelusta.

Ohjausprosessin kulku ja vastuutahot määriteltiin ja kirjattiin. Ministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma laadittiin uudistettujen määrittelyjen mukaisesti. Tulosohjauksen käsikirjan laatiminen aloitettiin.

Tavoite: Liikenne- ja viestintäpoliittinen lainsäädäntö täyttää valtioneuvoston lainsäädännön valmistelulle asettamat tavoitteet.

Tavoitetaso:

- Vaikutukset on arvioitu oikein ja kattavasti.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asettanut kaksi lainsäädäntöhanketta paremman sääntelyn ohjelman kärkihankkeiksi: tiemaksut ja tv-lainsäädännön uudistaminen. Vaikutusarvioseuranta on kohdistettu erityisesti valittuihin kärkihankkeisiin. Keskeisin haaste on liittynyt hankkeisiin, joiden toteuttamisaikataulu on ollut rajallinen valmistelusta johtumattomista syistä.

Tiemaksut

Tiemaksulainsäädännön valmistelua varten käydään keskusteluja EU-komission kanssa ja osallistutaan Eurovinjettidirektiivin täydentämistyöhön ulkoisten kustannusten osalta. Tiemaksujen vaikutuksia liikenteeseen, kuljettamiseen ja Suomen kilpailukyvyllä tutkitaan laajapohjaisissa työryhmissä ja selvityksillä.

TV-direktiivin voimaansaattaminen

Työryhmä on nimetty ja toimikausi jatkuu 15.5.2008 saakka. Työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus siitä, miten audiovisuaalisista mediapalveluista annettu direktiivi (2007/65/EY) tulisi implementoida Suomen lainsäädäntöön siten, että erityisryhmien, kuten lasten ja nuorten suojeleminen, otetaan asianmukaisesti huomioon. Työryhmän on lisäksi selvitettävä, mitkä säänneltävät kysymykset voitaisiin ratkaista alan itse- tai yhteissääntelynä.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi teettää tutkimukset audiovisuaalisista mediapalveluista ja niiden tarjonnasta sekä erilaisten sääntelyvaihtoehtojen taloudellisista vaikutuksista ja muista tarpeellisiksi katsomistaan kysymyksistä. Vireillä on tutkimushanke tilattavista av-mediapalveluista. Tarjoukset on saatu, mutta tutkimuksen tekijää ei ole vielä valittu.

Vaikutusten arvio ja kansainvälinen arvio on tarkoitus tehdä syksyllä 2008, kun sääntelyn sisällöstä on yksilöity käsitys. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväällä 2009 ja sääntelyn on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2010 alusta.

Tavoite: Vuorovaikutus tuottaa menettelytavat menestykselliseen yhteistyöhön ja yhteistoimintaan sekä kotimaiseen ja kansainväliseen verkostumiseen.

Tavoitetaso:

- Kansainvälinen ulottuvuus on osa hankkeiden valmistelua ja toteutusta. Kansainvälisestä toimintaympäristöstä tulevat muospaineet ennakoidaan valmistelussa ja resurssien jaossa.
- Uudistukset / muutokset toteutetaan kuulemis- yms. menettelyjä noudattaen.

Hankkeita valmisteltaessa ja toteutettaessa ovat kansainväliset yhteydet usein avainasemassa. Eri maissa tehdyt toimenpiteet ja ratkaisut ovat mahdollisten ratkaisumallien joukossa analyysia ja päätöksiä tehtäessä. Kansainvälisiin työryhmiin osallistuminen on virkamiehen arkipäivää myös erityisten hankkeiden ulkopuolella. Kansainvälisestä toimintaympäristöstä tuleviin muospaineisiin asennoidutaan olemalla mahdollisuuksien mukaan proaktiivisia suhteessa sekä asiaan että resursseihin.

Tavoite: Hallinnonalan virastojen ja laitosten ohjausta ja yhteistyötä kehitetään synergiaetujen saavuttamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi.

Tavoitetaso:

- Storyjen toiminta säännönmukaista ja strategisiin asioihin keskittyvää.
- Palvelukeskuksiin siirtyminen toteutetaan hallitusti erikseen sovitun aikataulun mukaisesti.

Storyt toimivat foorumeina, joiden tarkoituksena on lisätä strategista vuorovaikutusta ministeriön ja virastojen ja laitosten johdon sekä virastojen ja laitosten kesken. Storyjen toiminnassa keskityttiin eri yhteistyömuotojen ja ohjausprosessin kehittämiseen sekä yhteisiin strategisiin asioihin kuten esim. hallitusohjelman, liikennepoliittisen selonteon, tulostavoitteiden ja hallinnonalan toiminta- ja taloussuunnitelman yhteiseen käsittelyyn. Toiminnan on todettu parantavan sitoutumista sekä tiedonkulkua. Kaikki kolme storyä (VäyläStory, TurvaStory ja tutkimusStory) kokoontuivat vuoden 2007 aikana.

Päätös hallinnonalan talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien siirrosta Valtiokonttorin palvelukeskuksen Porin toimipaikkaan tehtiin ja alueellistamisen koordinaatioryhmältä saatiin puoltava kanta loppuvuodesta. Päätös koskee niitä hallinnonalan virastoja ja laitoksia, joilla ei ollut palvelukeskusasiakassuhdetta joulukuussa 2007. Tehtävien siirto palvelukeskukseen toteutetaan hallitusti.

Tavoite: Liiketoiminnan ohjauksessa noudatetaan hyvälle hallintotavalle ja omistajapolitiikalle (*corporate governance*) asetettuja vaatimuksia.

Tavoitetaso:

- Varmistetaan omistajan tavoitteiden toteutuminen yrityksissä.

Liikelaitokset ovat saavuttaneet niille asetetut tavoitteet, ja niiden tuloskehitys on ollut myönteinen. Tieliikelaitoksen yhtiöittämisvalmistelut on toteutettu siten, että uusi yhtiö on aloittanut vuoden 2008 alusta.

Tavoite: Valtionavustuspäätökset tehdään viimeistään kahden kuukauden kuluessa.

Tavoitetaso:

- Kaikki valtionavustuspäätökset tehdään kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.
- Päätösvalmistelu on laadukasta.

Liikenne- ja viestintäalan museoita ja liikennealan yhteisöjä sekä Suomen Ilmailuliittoa koskevia päätöksiä tehtiin 27. Lentokenttien valtionavustuspäätöksiä tehtiin kaksi. Avustuspäätökset tehtiin tavoitteen mukaisessa aikataulussa.

1.5 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Alla olevaan taulukkoon on koottu ministeriön henkisten voimavarojen hallinnan ja kehittämisen tunnuslukuja vuosilta 2005–2007.

Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä koskevat tunnusluvut 2005-2007

Lähde: TAHTI

Henkilöstömäärä ja henkilöstörakenne

	2005	2006	2007
Henkilötyövuodet	180,2	179,7	165,0
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	182	185	168
naisia %	57,7	60,5	61,3
miehiä %	42,3	39,5	38,7
henkilöstön lukumäärän muutos, %	-0,5	1,6	-9,2
Vakinaiset, lkm	158	157	137
osuus henkilöstöstä, %	86,8	84,9	81,5
naisia	49,5	51,4	50,6
miehiä	37,4	33,5	31,0
Määräaikaiset, lkm	24	28	31
osuus henkilöstöstä, %	13,2	15,1	18,5
naisia	8,2	9,2	10,7
miehiä	4,9	5,9	7,7
Kokoaikaiset, lkm	172	176	160
osuus henkilöstöstä, %	94,5	95,1	95,2
Osa-aikaiset, lkm	10	9	8
osuus henkilöstöstä, %	5,5	4,9	4,8
Keski-ikä, vuotta	46,9	47,1	47,4
naiset	45,8	45,9	46,4
miehet	48,5	49,0	49,0
Koulutustasoindeksi	5,8	5,9	6,0
naiset	5,5	5,7	5,7
miehet	6,3	6,3	6,4
Ikärakenne, %			
-29 vuotiaiden osuus	7,1	8,1	5,5
30-39 vuotiaiden osuus	22,5	21,1	23,3
40-49 vuotiaiden osuus	25,8	24,9	22,1
50-59-vuotiaiden osuus	31,3	35,1	35,6
60- vuotiaiden osuus	13,2	10,8	13,5
Työtyytyväisyysindeksi	3,3	3,1	3,1
Sairauspoissaolopäiviä/htv	11,4	6,9	8,4

Ministeriössä työskentelevän henkilöstön määrä on merkittävästi vähentynyt. Vakinaisen henkilöstön osuus koko henkilöstöstä on pienentynyt ja määräaikaisten osuus on kasvanut. Keski-ikä on

edelleen noussut. Lähtövaihtuvuus kasvoi edellisvuodesta merkittävästi mm. eläkkeelle siirtymisten vuoksi. Sairauspoissaolot kasvoivat edellisvuodesta.

Tavoite: Työtyytyväisyysindeksi on vähintään 3,4 asteikolla 1–5 (2006: 3,1, 2005: 3,3).

Työtyytyväisyysindeksi oli vuoden 2006 tasolla (3,1) eikä asetettua tavoitetta (3,4) saavutettu. Syksyllä 2007 suoritetussa työtyytyväisyyskyselyssä parhaat arvosanat ministeriön työntekijät antoivat työn haastavuudelle, itsenäisyydelle ja mahdollisuudelle vaikuttaa työn sisältöön. Heikoimmat arvosanat liittyivät palkkaukseen. Ministeriön työtyytyväisyyden parantamiseksi johto päätti seuraavista toimenpiteistä: toiminnan kehittämistä jatketaan, esimiesvalmennusta ja esimiestilaisuuksia järjestetään sekä esimies- ja työtyytyväisyysbarometrien tulokset käydään läpi kehityskeskusteluisa.

Tavoite: Ministeriön strategisen johtamisen edellytyksiä parannetaan sekä osaamisstrategia toteutetaan.

Tavoitetaso:

- Osaamisstrategiaa toteutetaan.
- Ministeriön ja hallinnonalan riskienhallintatyö etenee.

Ministeriössä aiemmin aloitettu osaamisstrategiahanke muuttui kertomusvuonna NYKY-hankkeeksi. Hankkeen tavoitteena oli kirkastaa ministeriön roolia, kehittää ministeriön johtamista ja hallinnonalan ohjausta. Hankkeen yhteydessä osaamistarpeet erilaisissa työrooleissa kartoitettiin. Esimiesten aikaisemmin saama esimieskoulutus kartoitettiin. Esimiehille järjestettiin esimiestilaisuuksia sekä tarjottiin kattavaa ministeriöiden yhdessä räätälöimää esimieskoulutusta.

Ministeriössä toteutettiin riskienhallintaprojekti, jossa tunnistettiin ja priorisoitiin ministeriön riskit, kartoitettiin riskienhallintakeinot ja laadittiin riskienhallintapolitiikka. Tavoitteena on tulevana vuosina tunnistettujen priorisoitujen riskien integroiminen toiminnan ja talouden suunnittelun ja seurannan prosesseihin. Hallinnonalan virastot ja laitokset ovat myös määritelleet riskienhallintapolitiikkansa. Ilmailuhallinnon riskienhallintapolitiikka valmistui kertomusvuonna. Rautatievirasto määrittelee riskienhallintapolitiikkansa myöhemmin.

Tavoite: Tukiprosessit (talous, kansainväliset asiat, tutkimus ja ministeriön viestintä) tukevat ministeriön strategisia prosesseja ja ne priorisoidaan strategisten prosessien tarpeiden mukaisesti.

Tavoitetaso:

- Talousprosessit sujuvat kevyesti ja ovat laadukkaita.
- Ministeriön taloushallinnon siirtyminen palvelukeskukseen toteutetaan hallitusti erikseen sovitun aikataulun mukaisesti.
- Ministeriön asiahallinnan käyttöönoton suunnittelu.
- T&K-toiminta otetaan osaksi hallinnonalan strategista suunnittelua ja tulosohjausprosessia.
- Tutkimustiedonhallinnan kehittäminen.

Toiminnan ja talouden suunnittelu- ja seurantaprosessit on hoidettu tehokkaasti. Osastojen yhteistä valmistelua vaativat prosessit on pyritty ohjeistamaan laadukkaasti.

Päätös ministeriön taloushallinnon tehtävien siirrosta palvelukeskukseen tehtiin osana hallinnonalan talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien siirtoa. Tehtävien siirtoa palvelukeskukseen toteutetaan vuodesta 2008 lukien.

Liikenne- ja viestintäministeriö on yhdessä eräiden muiden ministeriöiden kanssa laatinut vaatimusmäärittelyn teknisesti yhteiskäyttöiselle asianhallintajärjestelmälle. Valtioneuvoston tietohallintoyksikkö kilpailutti järjestelmän. Ministeriö allekirjoitti sopimukset toimittajan ja valtioneuvoston tietohallintoyksikön kanssa marraskuussa 2007. Järjestelmän toteutusvaihe alkoi joulukuussa yhteisen alustan määrittelyllä.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta on osa hallinnonalan strategista suunnittelua ja tulosohejausta. Liikenne- ja viestintäministeriö rahoittaa tutkimus- ja kehittämisohjelmia ja yksittäisiä hankkeita ja selvityksiä, jotka tukevat ministeriön strategisia liikenne- ja viestintäpoliittisia tavoitteita tuottamalla uutta tietoa päätöksenteon tueksi hallinnonalan toiminnanohjausta ja lainsäädännön valmistelua varten sekä edistävät alan osaamista ja vuorovaikutusta.

Vuonna 2007 oli laajempia ohjelmia käynnissä Joukkoliikenneohjelma JOTU, Ajantasaisen liikenneinformaation ohjelma AINO, Liikenneturvallisuusohjelma LINTU, Itämeren alueen kuljetus- ja logistiikkaohjelma TEDIM, logistiikan ohjelma EGLO, ITS-Finland-verkosto, Matkakeskus-ohjelma. AINO-ohjelman kansainvälinen evaluointi saatiin valmiiksi 2007. Yhteensä hankkeita oli käynnissä vuonna 2007 noin 200 kappaletta ja niitä rahoitettiin noin 4 miljoonalla eurolla.

Hallinnonalan tutkimus- ja kehittämisstrategian mukaisesti työstettiin yhteisiä tutkimusteemoja, joihin sisältyvillä hankkeilla tavoitellaan yhteistyössä ministeriön, virastojen ja laitosten kesken liikennepoliittisten tavoitteiden edistämistä tutkimustoiminnalla tilanteessa, jossa tutkimustoiminnan resurssit ovat pienenevässä.

Hankintalainsäädännön muutoksen johdosta hankintaohjetta päivitettiin. Yhteistyö hallinnonalalla tutkimushankkeiden hallinnoinnissa jatkui.

Ministeriö osallistui ERA-NET TRANSPORT ja EUROPOLAR ERA-NET -verkostohankkeisiin, jotka edistävät kansainvälistä rahoittajayhteistyötä strategisesti tärkeillä alueilla sekä edusti Suomen kantoja EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelman liikenneprioriteetin valmistelussa.

Tutkimustiedonhallinnan kehittämisessä vuonna 2006 alkanut tutkimusportaalin suunnitteluhanke saatiin päätökseen keväällä 2007. Portaalin toteutusta ei toistaiseksi ole pystytty resurssipulan vuoksi viemään eteenpäin.

1.6 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä selvitetään talouden kehitystä ja rakennetta. Tilinpäätöslaskelmat, joita ovat talousarvion toteumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tase ovat tilinpäätöksen luvussa 5 (liitetiedot).

1.6.1 Rahoituksen rakenne

Ministeriöllä oli vuonna 2007 käytettävissään määrärahoja yhteensä 98,6 miljoonaa euroa, mikä oli 14 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän. Käytettävissä olleista määrärahoista 96,9 miljoonaa euroa oli liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahoja ja 1,7 miljoonaa euroa muiden hallinnonalojen liikenne- ja viestintäministeriölle osoittamia määrärahoja.

Ministeriön vastuulla on ollut jakamatonta määrärahaa joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen 40,275 miljoonaa euroa. Valtioneuvosto on vahvistanut päätöksellään 22.2.2007 joukkoliikenteen rahoituksen läänikohtaiset kiintiöt. Tämän päätöksen mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriö on osoittanut läänien käyttöön joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen tarkoi-

tettua rahoitusta yhteensä 38,2 miljoonaa euroa. Tästä määrärahasta 25,8 miljoonaa euroa on osoitettu alueellisen liikenteen palvelujen ostoon ja paikallisen liikenteen valtionapuihin, 1,3 miljoonaa euroa kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimushankkeisiin sekä 11,1 miljoonaa euroa kaupunki- ja seutulippualennusten valtionapuun. Lisäksi ministeriö on osoittanut lääninhallituksille rahoitusta matkojen yhdistelyyn 0,5 miljoonaa euroa. Merenkurkun liikenteeseen on osoitettu 0,5 miljoonaa euroa Länsi-Suomen lääninhallituksen käyttöön.

Jakamatonta EU:n rakennerahasto-ohjelmahankkeisiin tarkoitettua liikenne- ja viestintäministeriön kansallista vastinrahaa on ollut käytettävissä yhteensä 12,604 miljoonaa euroa. Ministeriö on osoittanut kansallista vastinrahoitusta Tiehallinnolle 8,406 miljoonaa euroa, Ratahallintokeskukselle 4,159 miljoonaa euroa ja Merenkululaitokselle 39 000 euroa hallinnonalalla toteuttaviin rakennerahastohankkeisiin hankkeiden kansallista rahoitusosuutta varten.

Muuta rahoitusta oli käytettävissä 104 000 euroa. EU:n komissio osoitti komission matkakustannusten korvauksiin 64 000 euroa, työministeriö maahanmuuttajille digi-tv-tiedottamiseen 31 000 euroa ja yliopistot 9 000 euroa korkeakouluharjoittelijoiden palkkaamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriön rahoituksen rakenne 2007 (1 000 euroa)				
Talousarviorahoitus ja muu rahoitus	Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	Vuoden 2007 määräraha (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä	Käytetty
Talousarviorahoitus yhteensä	9 614	89 029	98 643	86 397
LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	8 364	88 553	96 917	85 561
Liikenne- ja viestintäministeriö	4 054	18 664	22 718	18 004
Toimintamenot	2 417	18 664	21 081	16 366
Tutkimus ja kehittäminen	1 638		1 638	1 638
Tiehallinto	1	107	108	93
Perustienpito	1	107	108	93
Merenkulun ja muun vesiliikenteen edistäminen		4 200	4 200	4 039
Luotsauksen hintatuki		4 200	4 200	4 039
Ilmaliikenteen korvaukset ja valtionavut		1 500	1 500	1 500
Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon		1 500	1 500	1 500
Joukkoliikenteen palvelujen ostot, korvaukset ja tuet	3 298	16 100	19 398	14 571
Valtionapu länsimetron suunnitteluun		1 500	1 500	1 500
Valtionavustus koulutuksesta		841	841	841
Junien lähiliikenteen palvelujen osto	587	10 593	11 180	9 200
Kehittämisen-, suunnittelu ja tutkimushankkeet	2 711	2 842	5 553	2 706
Kemijärven yöjunaliikenteen valtion osuus		324	324	324
Junien kaukoliikenteen osto		30 400	30 400	29 820
Viestinnän korvaukset ja avustukset		14 931	14 931	14 931
Sanomalehdistön tuki		14 264	14 264	14 264
Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radiolähetysten lähettämiseen ulkomaille		667	667	667
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut menot	1 010	2 651	3 661	2 603
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot		1 364	1 364	1 364
Eräät valtionavut		782	782	782
Osakehankinnat	1 010	505	1 515	457
MUUT HALLINNONALAT	1 250	477	1 727	836
Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 067	335	1 402	640
Lähialueyhteistyön arvonlisäveromenot		76	76	76
Lähialueyhteistyö	1 067	259	1 326	564
Valtiovarainministeriön hallinnonala	183	123	306	178
EU-puheenjohtajuus	39		39	39
Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin	144	123	267	139
Työministeriön hallinnonala		19	19	18
Työllistämisen-, koulutus- ja erityistoimet		19	19	18
MUU RAHOITUS			104	104
EU:n komissiolta saadut matkakustannusten korvaukset			64	64
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus			40	40
Rahoitus yhteensä	9 614	89 029	98 747	86 501
Peruutettu:				
- Osakehankinnat 48 407 euroa				
- EU:n osallistuminen matkakustannusten korvauksiin 5 610 euroa.				

1.6.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Kokonaistulokertymä oli 100 miljoonaa euroa, joka oli 11 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2006. Tulojen väheneminen johtui pääasiassa osinkotulojen alenemisesta.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muihin tuloihin oli varsinaisessa talousarviossa budjetoitu 400 000 euroa. Lisäbudjeteissa tuloarviota tarkistettiin 60 000 eurolla, joka muodostui EU:lta saadusta rahoituksesta joukkoliikenteen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Tuloarvioita vastaavat lisäykset otettiin huomioon ministeriön joukkoliikenteen määrärahan mitoituksessa. Tilinpäätöksessä tulokertymä oli 111 727 euroa. Aikaisempina vuosina tuloksi kirjatulla EU:lta tutkimus- ja kehityshankkeisiin saadulla rahoituksella 121 500 euroa nettoutettiin toimintamenomomentille johtuen siitä, että tutkimus- ja kehittämismenot kertomusvuonna budjetoitiin toimintamenomomentille. Muita sekalaisia tuloja olivat valtion maksuperustelain nojalla säädettyssä ministeriön maksuasetuksen hinnoitelluista suoritteista ja erityislakien perusteella hinnoitelluista suoritteista saadut tulot. Maksullisen toiminnan tuotot olivat 18 720 euroa (2006: 123 608 euroa).

Siirrettyjen määrärahojen peruutukset muodostuvat osakehankintamomentin peruutuksesta 48 407 euroa ja EU:n neuvoston matkakustannusmomentin peruutuksesta 5 610 euroa. Muihin sekalaisiin tuloihin sisältyy valtion televisio- ja radiorahaston arvonlisäveron 42 000 euroa tuloutus.

Korkotuloista ja voiton tuloutuksista kertyi 86,6 miljoonaa euroa. Korkotuloja oli 5,2 miljoonaa euroa, osinkoja 62,9 miljoonaa euroa ja valtion liikelaitosten voiton tuloutuksia 18,5 miljoonaa euroa.

Lainojen lyhennykset olivat 13 miljoonaa euroa, kun ne edellisvuonna olivat 9,6 miljoonaa euroa. Suurin syy lainojen lyhennysten kasvuun vuonna 2007 oli, että 3,5 miljoonaa euroa 31.12.2006 erääntyneistä lyhennyksistä maksettiin 2.1.2007.

Menoarviotilit

Määrärahoja käytettiin vuonna 2007 yhteensä 86 miljoonaa euroa, joka on 12 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2006. Merkittävä vähennys määrärahojen käyttöön oli poikkeusolojen viestintäverkkojen tukiin tarkoitettujen määrärahojen siirto vuonna 2007 liikenne- ja viestintäministeriöstä sisäasiainministeriöön.

Ministeriön toimintamenoihin oli käytettävissä 22,7 miljoonaa euroa. Vuoden 2007 varsinaisessa talousarviossa saatiin 18,7 miljoonaa euroa ja vuodelta 2006 siirtyi 2,4 miljoonaa euroa. Valtiosihteerin ja valtiosihteerin sihteerin menoihin varatut määrärahat 110 000 euroa siirrettiin valtiovarainministeriölle, koska pääministeri Vanhasen II hallituksessa liikenne- ja viestintäministeriössä ei ole valtiosihteerää. Valtionyhtiöiden omistajaohjaustehtävien siirto valtioneuvoston kansliaan aiheutti 25 000 euron vähennyksen toimintamenoihin. Pääministeri Vanhasen II hallitukseen tuli myös viestintäministeri, minkä johdosta kevään lisätalousarviossa myönnettiin lisäystä 29 000 euroa viestintäministerin sihteerin palkkausmenoihin. Vuoden 2007 viimeisessä lisätalousarviossa saatiin lisäystä 82 000 euroa lokakuussa voimaan tulleeseen valtion virka- ja työehtosopimuksesta aiheutuviin tupo-korotuksiin. Toimintamenomäärärahan käyttö oli 16,4 miljoonaa euroa ja vuodelle 2008 siirrettiin 4,7 miljoonaa euroa, josta ns. varsinaisten toimintamenojen osuutta 2,4 miljoonaa euroa.

Toimintamenomäärärahaan sisältyi vuonna 2007 *tutkimusmenot*, joihin varattiin vuoden 2007 toimintamenomäärärahasta 3,8 miljoonaa euroa. Määrärahasta käytettiin 1,7 miljoonaa euroa ja vuodelle 2008 siirrettiin 2,1 miljoonaa euroa. Tutkimus- ja kehittämismenoihin käytettiin lisäksi vuo-

delta 2006 siirtynyt 1,6 miljoonan euron määräraha. Tutkimus- ja kehittämismenoihin käytettiin siten yhteensä 3,3 miljoonaa euroa. Tutkimusmäärärahan käyttö vuonna 2006 oli 5,6 miljoonaa euroa.

Luotsauksen hintatukeen oli käytettävissä 4,2 miljoonaa euroa, josta käytettiin 4,0 miljoonaa euroa Saimaan luotsaustoiminnan alijäämän kattamiseen. Hintatuesta jäi 0,2 miljoonaa euroa käyttämättä Saimaan liikenteen vähennyttä.

Eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon oli käytettävissä 1,5 miljoonaa euroa valtionavustusta. Määrärahasta osoitettiin 950 000 euroa Seinäjoen lentokentän kiitotien investointimenoihin ja 443 000 euroa ylläpitomenoihin. Mikkelin lentoasemalle osoitettiin 107 000 euroa investointimenoihin.

Länsimetron suunnitteluun osoitettiin valtionapua 1,5 miljoonaa euroa.

Valtionavustus koulutukseen oli 841 000 euroa, joka maksettiin ammatillisesta koulutuksesta VR-Yhtymälle.

Joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen oli käytettävissä yhteensä 55,8 miljoonaa euroa, josta 52,5 miljoonaa euroa varsinaisessa talousarviossa osoitettua rahoitusta, 0,9 miljoonaa euroa vuodelta 2005 siirtyneitä määrärahoja ja 2,4 miljoonaa euroa vuodelta 2006 siirtyneitä määrärahoja sekä 60 000 euroa lisätalousarvioissa osoitettua rahoitusta. Lääneille osoitettiin 38,7 miljoonaa euroa. Ministeriöllä itsellään oli käytettävissä 17,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 12,2 miljoonaa euroa ja vuodelle 2008 siirtyi 4,8 miljoonaa euroa.

Junien kaukoliikenteen ostoon oli käytettävissä 30,4 miljoonaa euroa, josta käytettiin 29,8 miljoonaa euroa. Käyttämättä jäänyt määräraha 0,6 miljoonaa euroa tuloutettiin.

Sanomalehdistön tuki oli 14 264 000 euroa, josta puoluelehdistön tukeen osoitettiin 8 050 000 euroa, 6 064 000 euroa avustusta sanomalehtien kuljetus-, jakelu ja muihin kustannuksiin ja sanomalehtien sähköisten versioiden kehittämiseen sekä 150 000 euroa ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamiseen.

Suomalaisten televisio- ja radiolähetysten lähettämiseen ulkomaille osoitettiin valtionavustusta 667 000 euroa.

Valtionapua avustuksiin liikenne- ja viestintäalan yhteisöille ja museotoimintaan osoitettiin 782 000 euroa.

Jakamatonta *EU:n rakennerahasto-ohjelmahankkeisiin* tarkoitettua liikenne- ja viestintäministeriön kansallista vastinrahaa oli käytettävissä yhteensä 12,604 miljoonaa euroa, josta lisätalousarvioissa osoitettua rahoitusta oli 183 000 euroa. Ministeriö osoitti kansallista vastinrahoitusta Tiehallinnolle, Ratahallintokeskukselle ja Merenkululaitokselle noin 12,6 miljoonaa euroa hallinnonalalla toteutaviin rakennerahastohankkeiden kansallista rahoitusosuutta varten.

Osakehankintamomentilla oli määrärahaa käytettävissä yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Vuodelta 2005 siirtynyt 505 000 euron määrärahaa käytettiin kertomusvuonna 456 593 euroa ja 48 407 euroa peruutettiin tilinpäätöksessä. Vuosien 2006 ja 2007 määrärahat yhteensä 1 010 000 euroa siirtyvät vuodelle 2008.

Lähialueyhteistyöhön oli käytettävissä ulkoasiainministeriön määrärahaa 1,3 miljoonaa euroa, josta kuluvan vuoden määrärahaa 0,2 miljoonaa euroa ja edellisiltä vuosilta siirtynyt 1,1 miljoonaa euroa. Määrärahaa käytettiin 564 000 euroa ja vuodelle 2008 siirtyi 762 000 euroa.

Vuodelta 2006 siirtynyt Valtiovarainministeriön *EU-puheenjohtajuusraha* 39 000 euroa käytettiin vuonna 2007.

Valtiovarainministeriön rahaa *EU-neuvoston matkakorvauksiin* oli käytettävissä 267 000 euroa, josta käytettiin 138 000 euroa. Vuoden 2006 määrärahaa jäi käyttämättä 6 000 euroa, joka peruutettiin tilinpäätöksessä. Vuoden 2007 määräraha 123 000 euroa siirtyi vuodelle 2008.

1.6.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat 0,5 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2006 olivat 0,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2007 saatiin EU:lta yhteistoiminnan tuottoja 181 691 euroa (2006: 331 013 euroa).

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 18 720 euroa (2006: 123 608 euroa). Maksullisen toiminnan tuottojen väheneminen johtuu siitä, että vuonna 2006 perityt televisio- ja radiotoiminnan toimilupahakemusmaksut olivat poikkeuksellisen suuret. Valtion televisio- ja radorahastolta saadut tuotot olivat 265 000 euroa (2006: 354 000 euroa).

Toiminnan kulut yhteensä 21,4 miljoonaa euroa olivat 3,2 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät. Toiminnan kuluissa suurin muutos oli *ulkopuolisten palvelujen* ostoissa, jotka olivat 8,0 miljoonaa euroa, kun ne vuonna 2006 olivat 11,0 miljoonaa euroa. Pääosin muutos aiheutui tutkimusmäärärahan asiantuntijapalveluiden ostoista, jotka olivat 2,2 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät. Vuonna 2007 tutkimusmäärärahan asiantuntijapalveluihin käytettiin 3,0 miljoonaa euroa (2006: 5,2 miljoonaa euroa).

Rahoitustuotot muodostuivat pääsääntöisesti yhtiöistä ja liikelaitoksista saaduista osingoista, voitontuloutuksista sekä lainojen koroista. Ministeriön saamat rahoitustuotot olivat 86,6 miljoonaa euroa (2006: 100 miljoonaa euroa). Suurin muutos oli valtionyhtiöiltä saatavissa osingoissa, joita saatiin 62,9 miljoonaa euroa (2006: 78,8 miljoonaa euroa). Suomen Posti Oyj:n osingot olivat 27 miljoonaa euroa, mikä on 16 miljoonaa edellisvuotta vähemmän. Finnair Oyj:n osingot, joita saatiin 5,0 miljoonaa euroa, olivat 7,4 miljoonaa pienemmät kuin vuonna 2006. VR-yhtymä Oy:n osingot olivat 30,4 miljoonaa euroa (2006: 23 miljoonaa euroa). Ilmailulaitoksen voitontuloutus kasvoi vuodesta 2006 noin 1,4 miljoonaa euroa ollen 11,4 miljoonaa euroa. Tieliikelaitos Destian voitontuloutus oli 4,8 miljoonaa euroa (2006: 4,6 miljoonaa euroa), Luotsausliikelaitoksen 1,8 miljoonaa euroa (2006: 1,6 miljoonaa euroa) ja Varustamoliikelaitoksen 0,5 miljoonaa euroa (2006: ei ollut voiton tuloutusta). Korot euromääräistä saamisista olivat 5,2 miljoonaa euroa. Korot ovat yhtiöille ja liikelaitoksille annettujen lainojen korkoja.

Satunnaiset tuottoja ja satunnaisia kuluja ei ollut.

Siirrot kunnille ja elinkeinoelämälle olivat yhteensä 64 miljoonaa euroa, josta osoitettiin junien kaukoliikenteen ostoon VR Osakeyhtiöltä 30 miljoonaa euroa, joukkoliikennepalveluiden järjestämiseen ja kehittämiseen 10,5 miljoonaa euroa, länsimetron suunnitteluun 1,5 miljoonaa euroa, VR-Konsernille rautatieliikenteen ammatilliseen koulutuksen kustannuksiin 0,8 miljoonaa euroa, viestinnän korvauksiin ja avustuksiin 14,9 miljoonaa euroa, luotsauksen hintatukeen 4,0 miljoonaa euroa, avustuksina yksityisille lentokentille 1,5 miljoonaa euroa ja lisäksi muita valtionapuja 0,8 miljoonaa euroa.

Suoritetut *arvonlisäverot* olivat 1,8 miljoonaa euroa, joka oli 1,8 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän.

1.6.4 Tase

Ministeriön omaisuus oli yhteensä 700 miljoonaa euroa. Omaisuus muodostuu pääasiassa liikelaitoksiin sijoitetuista pääomista, annetuista lainoista sekä VR-yhtymä Oy:n osakkeista. Taseen loppusumma oli 819 miljoonaa euroa edellisvuotta pienempi.

Merkittävin muutos taseessa oli Finnair Oyj:n, Suomen Posti Oyj:n, VR-yhtymä Oy:n ja Raskone Oy:n osakkeiden, joiden arvo taseessa oli 804 582 112,21 euroa, siirtäminen valtioneuvoston kansliaan. Valtionyhtiöiden ja valtionosakkuusyhtiöiden yhteinen omistajapolitiikka keskitettiin 1.5.2007 alkaen valtioneuvoston kansliaan.

Taseessa saamiset konkurssiin keväällä 2006 asetetulta TAP-yhtiöt Oy:ltä ovat yhteensä 499 947,25 euroa. Saaminen on erittäin epävarma, koska saatavasta 483 560,67 euroa on pääomalainaa. Loppuosa saatavasta 16 386,58 euroa on erääntyneitä korkoja.

Lyhytaikaisia osto-, siirto- yms. velkoja oli 9,5 miljoonaa euroa. Pääosin lyhytaikaiset velat ovat vuodelle 2007 kohdistuvia maksamattomia ostolaskuja ja valtionapuja. Siirtovelouksissa oli myös lomapalkkavelka 1,6 miljoonaa euroa.

1.7 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullisen varmuus viraston toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta.

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla mm. tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, kontrollien, ohjeiden dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla.

Taloussääntöön ja työjärjestykseen on tehty tarvittavia muutoksia sisäisen valvonnan menettelyjen parantamiseksi ja vastaamaan 1.7.2007 voimaan tullutta organisaatiomuutosta. Matkustamiseen liittyvää ohjeistusta on täsmennetty ulkoisen tarkastuksen tekemien havaintojen perusteella. Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä ja asianmukaisuutta.

Ministeriössä on tehty kehitystyötä viime vuosina organisaation ja sen toiminnan parantamiseksi, yhtenä tavoitteena sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilan saattaminen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittäväksi. Vuonna 2005 osaamiskartoituksella ja suunnittelu- ja seurantaprosessien määrittelyillä aloitettu kehitystyö jatkui kertomusvuonna riskienhallintaprojektilla.

Riskienhallintaprojektin tavoitteena oli tunnistaa ja priorisoida ministeriön riskit, kartoittaa riskienhallintakeinot ja laatia riskienhallintapolitiikka. Liikennepolitiikan, viestintäpolitiikan sekä hallinnon, viestinnän ja liiketoiminnan kriittiset riskit tunnistettiin ja priorisoitiin ja laadittiin riskienhallintapolitiikka. Tulevien vuosien haasteena on tunnistettujen priorisoitujen riskien integroiminen toiminnan ja talouden suunnittelun ja seurannan prosesseihin. Riskienhallinnan integroiminen osaksi suunnittelua ja seurantaa vastuutettiin osastopäälliköille ja viestintäjohtajalle.

Ministeriön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilaa on arvioitu soveltuvien osin valtiovarainministeriön antaman suosituksen mukaisen arviointikehikon avulla. Ministeriön sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää tyydyttävästi talousarvioasetuksen 69 §:ssä asetetut tavoitteet.

1.8 Arviointien tulokset

Keväällä 2007 ministeriössä toteutettiin NYKY-kehittämishanke, joka oli jatkoa edellisvuonna toteutetulle osaamisstrategiaprojektille. Hankkeen tavoitteena oli kirkastaa ministeriön roolia, kehittää ministeriön johtamista ja hallinnonalan ohjausta. Hankkeessa kuvattiin ministeriön ydintehtävät ja -prosessit sekä tarkennettiin tukiprosessit ja määriteltiin niiden sijainti. Myös osaamistarpeet erilaisissa työrooleissa kartoitettiin. Hankkeen tulosten pohjalta ministeriön organisaatiota uudistettiin 1.7.2007 lukien.

1.9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Kansallisia varoja koskevia takaisinperintöjä tehtiin kolme. Ne koskivat harkinnanvaraisia valtionavustuksia. EY:n säännösten mukaisia Euroopan aluekehitysrahastoa koskevia ilmoitettavia epä-säännönmukaisuuksia hallinnonalalla ei havaittu.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2007	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	14,74	1 800,63	1 800,63	0,00	100,00
11.04.01. Arvonlisävero	14,74	1 800,63	1 800,63	0,00	100,00
12. Sekalaiset tulot	704 312,40	556 069,45	207 797,42	-348 272,03	224,29
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	490 248,84	460 000,00	111 727,97	-348 272,03	24,29
12.31.99.1 Liikenne- ja viestintäministeriön muut tulot	490 248,84	460 000,00	111 727,97	-348 272,03	24,29
12.39.04. Menorästien ja siirrettyjen määrärahojen peruutukset	118 073,67	54 026,70	54 026,70	0,00	100,00
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	95 989,89	42 042,75	42 042,75	0,00	100,00
13. Korkotulot ja voiton tuloutukset	100 457 634,65	86 611 139,34	86 611 139,34	0,00	100,00
13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	4 914 881,15	4 532 450,76	4 532 450,76	0,00	100,00
13.01.05. Korot muista lainoista	540 083,00	622 753,41	622 753,41	0,00	100,00
13.03.01. Osinkotulot	78 802 670,50	62 946 068,20	62 946 068,20	0,00	100,00
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	16 200 000,00	18 509 866,97	18 509 866,97	0,00	100,00
15. Lainat	9 654 451,51	13 040 269,92	13 040 269,92	0,00	100,00
15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	9 546 811,11	11 653 528,83	11 653 528,83	0,00	100,00
15.01.04. Muiden lainojen lyhennykset	107 640,40	1 386 741,09	1 386 741,09	0,00	100,00
Tuloarviotilit yhteensä	110 816 413,30	100 209 279,34	99 861 007,31	-348 272,03	99,65

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päluokan, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2007	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	1 146 777,81	334 531,58	319 739,54	14 792,04	334 531,58	0,00	1 066 994,60	1 325 694,60	563 993,21	761 701,39
24.01.19. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	119 152,81	75 831,58	75 831,58		75 831,58	0,00				
24.01.19.3. Lähialueyhteistyön arvonnalisäveromenot	119 152,81	75 831,58	75 831,58		75 831,58	0,00				
24.50.66. Lähialueyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	1 027 625,00	258 700,00	243 907,96	14 792,04	258 700,00	-	1 066 994,60	1 325 694,60	563 993,21	761 701,39
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	141 570,00									
26.01.19. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)										
26.98.61. Euroopan aluekehitysrahaston osallistuminen EU:n rakennerahasto-ohjelmiin (arviomääräraha)	141 570,00									
26.98.61.4.2.-TM	141 570,00									
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	585 989,41	122 630,16	30,16	122 600,00	122 630,16	0,00	183 003,36	305 603,36	177 393,52	122 600,00
28.01.19. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	8 735,41	30,16	30,16		30,16	0,00				
28.80.26. Eu-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	388 554,00						38 826,26	38 826,26	38 826,26	0,00

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päälukon, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2007	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.81.25. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	188 700,00	122 600,00	0,00	122 600,00	122 600,00	-	144 177,10	266 777,10	138 567,26	122 600,00
1) 28.81.25.11. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	188 700,00	122 600,00	0,00	122 600,00	122 600,00	-	144 177,10	266 777,10	138 567,26	122 600,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	89 983 366,09	88 552 829,05	77 755 104,61	10 217 797,61	87 972 902,22	579 926,83	8 363 981,54	47 765 581,54	36 989 184,14	10 727 990,54
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (nettob) (siirtomääräraha 2 v)	15 190 000,00	18 664 000,00	13 949 272,39	4 714 727,61	18 664 000,00	-	2 416 631,10	21 080 631,10	16 365 903,49	4 714 727,61
31.01.22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 005 000,00						1 637 824,26	1 637 824,26	1 637 824,26	0,00
31.01.22.1. Muut hankkeet	6 005 000,00					-	1 637 824,26	1 637 824,26	1 637 824,26	0,00
31.24.21. Perustienpito (siirtomääräraha 2 v)	33 800,00	106 600,00	91 456,39	15 143,61	106 600,00	-	1 374,09	107 974,09	92 830,48	15 143,61
31.24.21.2. Muu perustienpito	33 800,00	106 600,00	91 456,39	15 143,61	106 600,00	-	1 374,09	107 974,09	92 830,48	15 143,61
31.32.51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 147 000,00	4 200 000,00	4 039 366,16	160 633,84	4 200 000,00	0,00		4 200 000,00	4 039 366,16	160 633,84
31.52.41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (kiinteä määräraha)	1 300 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00		1 500 000,00	0,00				

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päälukon, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2007	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.60.34. Valtionapu länsimetron suunnitteluun (siirtomääräraha 2 v)		1 500 000,00	1 500 000,00		1 500 000,00	-		1 500 000,00	1 500 000,00	
31.60.42. Valtionavustus koulutuksesta (kiinteä määräraha)	841 000,00	841 000,00	841 000,00		841 000,00	-				
31.60.63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	43 169 000,00	13 759 000,00	8 936 707,45	4 822 292,55	13 759 000,00	-	3 298 152,09	17 057 152,09	12 229 666,61	4 827 485,48
31.60.63.1. Junien lähiliikenteen palvelujen osto	41 000 000,00	10 593 000,00	8 613 010,77	1 979 989,23	10 593 000,00	-	586 860,15	11 179 860,15	9 199 870,92	1 979 989,23
31.60.63.3. Kehittämisen suunnittelu- ja tutkimushankkeet	1 936 000,00	2 842 000,00	0,00	2 842 000,00	2 842 000,00	-	2 711 291,94	5 553 291,94	2 706 099,01	2 847 192,93
31.60.63.4. Kaupunki- ja seutulippualennusten valtionapu	140 000,00									
31.60.63.7. Matkojen yhdistely	93 000,00									
31.60.63.8. Kemijärven yöjunaliikenteen valtion osuus		324 000,00	323 696,68	303,32	324 000,00	-		324 000,00	323 696,68	303,32
31.60.65. Junien kaukoliikenteen osto (arviomääräraha)		30 400 000,00	29 820 073,17		29 820 073,17	579 926,83				

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päluokan, momentin ja tilijaoitelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2007	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.72.41. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	13 614 000,00	14 264 000,00	14 264 000,00	0,00	14 264 000,00	0,00				
31.72.42.1. Puoluelehdistön tuki (EK)	7 760 000,00	8 050 000,00	8 050 000,00		8 050 000,00	0,00				
31.72.42.2. Muu lehdistötuki (EK)	5 854 000,00	6 064 000,00	6 064 000,00		6 064 000,00	0,00				
31.72.42.3. Ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tuki (EK)		150 000,00	150 000,00		150 000,00	0,00				
31.72.43. Poikkeusolojen viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	2 440 000,00									
31.72.43.1. Alijäämätuki	2 440 000,00									
31.72.43.2. Investointituki	0,00									
31.72.44. Valtionavustus suomalaisten televisio- ja radiolähetysten lähettämiseen ulkomaille (siirtomääräraha 2 v)		667 000,00	667 000,00		667 000,00	-		667 000,00	667 000,00	
31.99.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnon arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	1 956 566,09	1 364 229,05	1 364 229,05		1 364 229,05	0,00				
31.99.40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	782 000,00	782 000,00	782 000,00		782 000,00	0,00				
31.99.40.1. Liikenne- ja viestintäalan museot	509 000,00	509 000,00	509 000,00		509 000,00	0,00				
31.99.40.2. Viestintäalan yhteisöt	50 000,00	50 000,00	50 000,00		50 000,00	0,00				
31.99.40.3. Suomen Ilmailuliitto ry:n tuki	193 000,00	193 000,00	193 000,00		193 000,00	0,00				

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma jatkuu

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2007	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2007	Käyttö vuonna 2007 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.99.40.4. Liikennealan yhteisöt	30 000,00	30 000,00	30 000,00		30 000,00	0,00				
31.99.88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	505 000,00	505 000,00	0,00	505 000,00	505 000,00	-	1 010 000,00	1 515 000,00	456 593,14	1 010 000,00
34. Työministeriön hallinnonala	231 817,68	19 466,83	18 384,06	0,00	18 384,06	1 082,77				
34.05.62. EU:n rakennerahastojen valtion rahoitusosuus työministeriön osalta (arviomääräraha)	221 430,00									
34.05.62.2.4.-Tavoite 2 - ohjelma Länsi-Suomi	221 430,00									
34.06.51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)	10 387,68	19 466,83	18 384,06		18 384,06	1 082,77				
34.06.51.2.1. - Palkkaukset	10 387,68	19 466,83	18 384,06		18 384,06	1 082,77				
Määrärahatilit yhteensä	92 089 520,99	89 029 457,62	78 093 258,37	10 355 189,65	88 448 448,02	581 009,60	9 613 979,50	49 396 879,50	37 730 570,87	11 612 291,93

1) Käyttöön vuonna 2007 ei sisälly siirretyn määrärahan peruutus 5 609,84 euroa

2) Käyttöön vuonna 2007 ei sisälly siirretyn määrärahan peruutus 48 406,86 euroa

Liikenne- ja viestintäministeriön talousarvion toteutumalaskelma tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määräraha-tarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2007 valtuudet						Talousarvio-menot 2007	Määrära-hatarve 2008	Määrära-hatarve 2009	Määrära-hatarve 2010	Määräraha-tarve myöhem-min	Määräraha-yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Uusittavissa 2008 TA:ssa						
31.52.41. Valtionapu eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon		3 947		3 947		3 947	3 947		1 974	1 973		3 947	
Vuonna 2007 käytettävissä olleet valtuudet		3 947		3 947		3 947	3 947		1 974	1 973		3 947	
31.60.34. Valtionapu länsimetron rakentamiseen		15 000		15 000	15 000			1 500	6 750	6 750		15 000	
Vuonna 2007 käytettävissä olleet valtuudet		15 000		15 000	15 000			1 500	6 750	6 750		15 000	
31.60.65. Junien kaukoliikenteen osto		156 100		156 100	155 151	949	949	29 820	31 180	31 300	31 300	31 551	155 151
Vuonna 2007 käytettävissä olleet valtuudet		156 100		156 100	155 151	949	949	29 820	31 180	31 300	31 300	31 551	155 151
Yhteensä		175 047		175 047	170 151	4 896	4 896	31 320	39 904	40 023	31 300	31 551	174 098

3 TUOTTO- JA KULULASKELMA

Liikenne- ja viestintäministeriön tuotto- ja kululaskelma	1.1.2007 - 31.12.2007		1.1.2006 - 31.12.2006	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	18 719,94		123 607,68	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	13 415,00		28 690,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>488 813,24</u>	520 948,18	<u>766 829,62</u>	919 127,30
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	534 874,69		343 365,19	
Henkilöstökulut	9 681 978,48		10 074 875,31	
Vuokrat	1 730 448,17		1 684 549,13	
Palvelujen ostot	7 993 326,89		10 994 248,82	
Muut kulut	1 052 823,89		1 266 102,83	
Poistot	178 160,00		235 381,00	
Sisäiset kulut	<u>201 363,33</u>	<u>-21 372 975,45</u>	<u>0,00</u>	<u>-24 598 522,28</u>
JÄÄMÄ I		-20 852 027,27		-23 679 394,98
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	86 612 155,78		100 475 186,38	
Rahoituskulut	<u>-1 506,46</u>	86 610 649,32	<u>-13 520,80</u>	100 461 665,58
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	0,00		16 818,79	
Satunnaiset kulut	<u>0,00</u>	0,00	<u>-91 252,94</u>	-74 434,15
JÄÄMÄ II		65 758 622,05		76 707 836,45
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut kunnille	2 610 481,85		2 184 737,38	
Siirtotalouden kulut kuntayhtymille	40 250,00		75 002,98	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	45 089 661,19	0,00	51 544 613,91	
Siirtotalouden kulut voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	16 143 108,54		16 174 232,90	
Siirtotalouden kulujen palautukset	<u>-17 508,73</u>	-63 865 992,85	<u>-31 110,99</u>	-69 947 476,18
JÄÄMÄ III		1 892 629,20		6 760 360,27
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	7 842,64		14,74	
Suoritettavat arvonlisäverot	<u>-1 792 945,30</u>	<u>-1 785 102,66</u>	<u>-3 587 440,93</u>	<u>-3 587 426,19</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>107 526,54</u>		<u>3 172 934,08</u>

4 TASE

LIIKENNE- JA VIESITNÄMINISTERIÖN TASE

	31.12.2007		31.12.2006	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT				
PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	73 338,00		141 529,00	
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	115 078,00		219 865,00	
Kalusteet	8 053,00		13 235,00	
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	7 876 486,15		812 458 598,36	
Liikelaistosten peruspääomat	222 565 195,70		222 565 195,70	
Liikelaistoksiin muun oman pää- oman ehdoin sijoitetut pääomat	358 301 241,35		358 255 129,90	
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	13 583 160,96		14 969 902,05	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	97 340 825,20		108 994 354,03	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		699 863 378,36		1 517 617 809,04
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	181,08		0,00	
Siirtosaamiset	26 379,88		1 764 573,19	
Muut lyhytaikaiset saamiset	134 175,70		68 957,94	
Ennakkomaksut	<u>4 601,51</u>	165 338,17	<u>6 090,08</u>	1 839 621,21
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT				
RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	0,00	0,00	<u>711,00</u>	711,00
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ				
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		700 028 716,53	<u>1 519 458 141,25</u>	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	1 354 430 821,18		1 354 430 821,18	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	154 153 956,32		206 211 211,96	
Pääoman siirrot	-818 226 749,37		-55 230 189,72	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>107 526,54</u>	690 465 554,67	<u>3 172 934,08</u>	1 508 584 777,50
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot			4 991,41	
Ostovelat	7 514 870,62		8 422 345,78	
Tilivirastojen väliset tilitykset	240 601,47		237 920,59	
Edelleen tilitettävät erät	176 518,12		171 542,27	
Siirtovelat	1 631 171,65		1 556 563,70	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>0,00</u>	<u>9 563 161,86</u>	<u>480 000,00</u>	<u>10 873 363,75</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ				
VASTATTAVAA YHTEENSÄ				
		700 028 716,53	<u>1 519 458 141,25</u>	

5 LIITETIEDOT

Luettelo vuoden 2007 tilinpäätöslaskelmien liitteenä annettavista tiedoista:

- Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta
- Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot
- Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset
- Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat
- Liite 5: Henkilöstökulujen erittely
- Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset
- Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot
- Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut
- Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat
- Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset
- Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat
- Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut
- Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat
- Liite 15: Velan muutokset
- Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio
- Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Talousarvion momentti 31.01.22. Tutkimus ja kehittäminen poistettiin talousarviosta ja sen määräraha budjetoitiin momentille 31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot.

Sellaisen tuotantotekijän, jonka taloudellinen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonalisätön hankintameno on vähintään 10 000 euroa, kun se ennen vuotta 2007 oli 1 000 euroa, hankintameno aktivoidaan ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

Tilinpäätöksen laatimisperiaateissa ja vertailtavuudessa ei ole muita sellaisia olennaisia tilinpäätöksen laatimista ja vertailtavuutta edelliseen tilinpäätökseen vaikuttavia seikkoja koskevia tietoja, jotka eivät välittömästi ilmene tilinpäätöksen laadintaa koskevista säännöksistä ja valtiovarainministeriön määräyksistä tai eivät ole yleisesti tunnettuja hyvän kirjanpitoavan asettamia vaatimuksia.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi		Tilinpäätös 2006	Talousarvio 2007 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2007 määrärahojen käyttö vuonna 2006		Tilinpäätös 2007	Vertailu Talousarvio- Tilinpäätös
				siirto seuraavalle vuodelle			
31.01.21.	Bruttomenot	15 490 000,00	18 964 000,00	14 295 191,63		19 009 919,24	-45 919,24
Toimintamenot (nettob.) (siirtomääräraha 2 v)	Bruttotulot	300 000,00	300 000,00	345 919,24		345 919,24	45 919,24
	Nettomenot	15 190 000,00	18 664 000,00	13 949 272,39	4 714 727,61	18 664 000,00	0,00

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Liikenne- ja viestintäministeriössä ei ole arviomäärärahan ylityksiä.

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		48 406,86
Vuosi 2005		48 406,86
31.99.88. Osakehankinnat	48 406,86	
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		5 619,84
Vuosi 2006		5 619,84
28.81.25. Euroopan unionin osallistuminen matkakustannusten korvauksiin	5 619,84	
Pääluokat yhteensä		54 026,70
Vuosi 2005		48 406,86
Vuosi 2006		5 619,84

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2007	2006
Henkilöstökulut	7 866 291,65	8 220 415,61
Palkat ja palkkiot	7 797 466,87	8 231 218,88
Tulosperusteiset erät	-	-
Lomapalkkavelan muutos	68 824,78	-10 803,27
Henkilösivukulut	1 815 686,83	1 854 459,70
Eläkekulut	1 459 282,96	1 497 278,81
Muut henkilösivukulut	356 403,87	357 180,89
Yhteensä	9 681 978,48	10 074 875,31
Johdon palkat ja palkkiot, josta	442 978,84	545 897,47
- tulosperusteiset erät	-	-
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	6 817,00	4 326,04
Johto	762,58	800,00
Muu henkilöstö	6 054,42	3 526,04
Lomapalkkavelka	1 631 165,34	1 546 250,08

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta. Jäännösarvo on poistoajan lopussa nolla. Poistojen tekeminen aloitetaan käyttöönottoisuuden alusta lukien.

Sellaisen tuotannon tekijän, jonka taloudellisen pitoaika ylittää yhden vuoden ja jonka arvonnäköarvon hankintameno on vähintään 10 000 euroa, hankintameno aktivoidaan ja kirjataan kuluksi suunnitelman mukaisina poistoina.

Vähäiset omaisuushankinnat, joiden arvonnäköarvon hankintameno on alle 10 000 euroa, poistetaan kokonaisuudessaan hankintavuonna.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5	20	0
122 Rakennukset	Tasapoisto	20	5	0
1250 Autot ja muut maajetävälineet	Tasapoisto	5	20	0
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0
1256 Toimistokoneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	Tasapoisto	3	33,33	0
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1269 Muut koneet ja laitteet	Tasapoisto	5	20	0
1270 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet	Tasapoisto	5	20	0
1279 Muut kalusteet	Tasapoisto	5	20	0

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Käyttöomaisuus	Aineettomat hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
Hankintameno 1.1.2007	340 953,00	588 824,00	812 458 598,36
Vähennykset			-804 582 112,21
Hankintameno 31.12.2007	340 953,00	588 824,00	7 876 486,15
Kertyneet poistot 1.1.2007	272 762,00	355 724,00	
Tilikauden suunnitel- manmukaiset poistot	68 191,00	109 969,00	
Kertyneet poistot 31.12.2007	340 953,00	465 693,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	73 338,00	123 131,00	7 876 486,15

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2007	2006	Muutos 2007-(2006)
Korot euromääräisistä saamisista	5 156 220,61	5 472 515,88	-316 295,27
Osingot	62 946 068,20	78 802 670,50	-15 856 602,30
Liikelaitosten voiton tuloutukset	18 509 866,97	16 200 000,00	2 309 866,97
Rahoitustuotot yhteensä	86 612 155,78	100 475 186,38	-13 863 030,60
Rahoituskulut	2007	2006	Muutos 2007-(2006)
Korot euromääräisistä veloista	469,12	11 500,83	-11 031,71
Muut rahoituskulut	1 037,34	2 019,97	-982,63
Rahoituskulut yhteensä	1 506,46	13 520,80	-12 014,34
Netto	86 610 649,32	100 461 665,58	-13 851 016,26

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2007	Lisäys 2007	Vähennys 2007	Lainapääoma 31.12.2006	Pääomamuutos 2007-(2006)
Yritykset ja asuntoyhteisöt	110 923 986,26	0,00	13 040 269,82	123 964 256,08	13 040 269,82
Yritykset	107 022 026,37	0,00	12 888 900,69	119 910 927,06	12 888 900,69
- Yksityiset yritykset	107 022 026,37	0,00	12 888 900,69	119 910 927,06	12 888 900,69
Asuntoyhteisöt	3 901 959,89	0,00	151 369,13	4 053 329,02	151 369,13
Yhteensä	110 923 986,26	0,00	13 040 269,82	123 964 256,08	13 040 269,82

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset**Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit**

	Kappale määrä	Markkina-arvo	31.12.2007			31.12.2006		
			Kirjanpitoarvo	Omistusosuus %	Myyntioikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet						4 951 068,20	614 427 563,62	366 392 353,50
Finnair Oyj						4 951 068,20	614 427 563,62	366 392 353,50
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	4 683 146		7 876 486,15			57 995 000,00		446 066 244,86
Suomen Posti Oyj						27 000 000,00		67 275 170,59
VR-yhtymä Oy						30 400 000,00		370 013 438,22
Yleisradio Oy Ab	4 683 146		7 876 486,15	100,0				7 876 486,15
Raskone Oy						595 000,00		901 149,90
Osakkeet ja osuudet yhteensä	4 683 146	0,00	7 876 486,15			62 946 068,20	614 427 563,62	812 458 598,36

Liite 10: jatkuu**Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset**

	Kirjanpitoarvo 31.12.2007	Kirjanpitoarvo 31.12.2006
Ilmailulaitos	421 672 163,91	421 637 469,91
- Peruspääoma	184 541 839,27	184 541 839,27
- Muu oma pääoma	237 130 324,64	237 095 630,64
Tieliikelaitos Destia	57 608 555,44	57 597 137,99
- Peruspääoma	17 323 356,43	17 323 356,43
- Muu oma pääoma	40 285 199,01	40 273 781,56
Varustamoliikelaitos	90 716 649,94	90 716 649,94
- Peruspääoma	18 700 000,00	18 700 000,00
- Muu oma pääoma	72 016 649,94	72 016 649,94
Luotsausliikelaitos	10 869 067,76	10 869 067,76
- Peruspääoma	2 000 000,00	2 000 000,00
- Muu oma pääoma	8 869 067,76	8 869 067,76
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	9 681 201,07	10 798 841,47
-Raskone Oy	9 197 640,40	10 315 280,80
-TAP-yhtiöt Oy	483 560,67	483 560,67
Yhteensä	590 547 638,12	591 648 659,56

Liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2007	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1 - 5	Yli	Alle	1 - 5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Annetut euromääräiset velkakirjalainat	1 601 201,07	5 050 000,00	3 030 000,00			3 901 959,89	13 583 160,96
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset				8 200 169,97	39 233 849,85	49 906 805,38	97 340 825,20
Yhteensä	1 601 201,07	5 050 000,00	3 030 000,00	8 200 169,97	39 233 849,85	53 808 765,27	110 923 986,16

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole valtiontakauksia, -takuita eikä muita vastuuta.

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole taseeseen sisältyttömiä rahastoituja varoja.

Liite 15: Velan muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole vuonna 2007 ollut velkoja eikä velan muutoksia.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole otettuja lainoja

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Menomomenttien käyttö vakiosisällöstä poikkeavaan käyttötarkoitukseen

Momentti		4.05.24.50.66.	4.06.24.50.66.	24.50.66.	Yhteensä
24.50.66. Lähialueyhteistyö	LKP-ryhmä	Euroa	Euroa	Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	42 Vuokrat		600,00		600,00
Määrärahaa saa käyttää myös määrärahan mukaisesta toiminnasta aiheutuvien valtion kulutusmenojen maksamiseen sekä enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilömäärän	43 Palvelujen ostot	-768,06	317 443,59	243 907,96	560 583,49
palkkaamiseen määräajaksi.	45 Muut kulut		2 809,82		2 809,82
	Yhteensä	-768,06	320 853,41	243 907,96	563 993,31

Momentti		4.05.31.60.63.	4.06.31.60.63.	31.60.63.	Yhteensä
31.60.63 Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen	LKP-ryhmä	Euroa	Euroa	Euroa	Euroa
Talousarviossa päätetty momentin käyttötarkoituksen laajennus:	40 Aineet, tarvikkeet ja tavarat		1 340,00		1 340,00
Määrärahaa saa käyttää kehittämis-, suunnittelu- ja tutkimushankkeiden rahoittamiseen	41 Henkilöstökulut	426,35			426,35
	43 Palvelujen ostot	503 005,23	917 251,83		1 420 257,06
	45 Muut kulut	2 517,76	2 705,74		5 223,50
	49 Sisäiset kulut		60 608,86		60 608,86
	93 Suoritetut arvonnäköverokulut	96 951,52	174 797,07		271 748,59
	Yhteensä	602 900,86	1 156 703,50	0,00	1 759 604,36

6 ALLEKIRJOITUKSET

Hyväksymme liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöksen vuodelta 2007.

Helsingissä 14. maaliskuuta 2008.

Anu Vehviläinen
liikenneministeri

Suvi Lindén
viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö